

Határozatok Tára

NICHOLAS EMILIOU
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2024. január 11.¹

C-563/22. sz. ügy

**SN,
LN, képviseli: SN
kontra**

Zamestnik-predsdatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

(az Administrativen sad Sofia-grad [szófia-i közigazgatási bíróság, Bulgária] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Menedék – Menekült jogállás vagy kiegészítő védelmi jogállás – 2011/95/EU irányelv – A menekült jogállást kérelmező, harmadik országbeli állampolgárok, illetve az ilyen jogállásért folyamodó hontalan személyek által teljesítendő feltételek – Palesztin származású hontalan személyek, akik igénybe vették az Egyesült Nemzetek Szervezete Palesztin Menekülteket Segélyező és Támogató Közel-Keleti Ügynökségének (UNRWA) támogatását – A 12. cikk (1) bekezdésének a) pontja – A menekültként való elismerés kizárása – Az UNRWA védelmének vagy támogatásának megszűnése – A 2011/95 irányelv által biztosított előnyökre való *ipso facto* jogosultság feltételei – Az »[a]mennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból [megszűnt]« kifejezés jelentése – A Gázai övezetben fennálló általános életfeltételekkel összefüggő körülmények fontossága – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Az »embertelen és megalázó bánásmódnak« minősülő életkörülmények – Küszöbérték – 2013/32/EU irányelv – 40. cikk – Nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem – Az általános helyzettel összefüggő, már vizsgált körülmények újraértékelésének kötelezettsége – A Charta 19. cikkének (2) bekezdése – A visszaküldés tilalmának elve”

I. Bevezetés

1. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a közel-keleti palesztin menekülteket segélyező hivatalát (UNRWA) az 1948-as izraeli–arab konfliktust követően hozták létre azzal a céllal, hogy közvetlen segélyezési programokat hajtson végre az ezen ügynökségnél regisztrált hontalan palesztin

¹ Eredeti nyelv: angol.

származású személyek tekintetében.² Működési területét úgy határozták meg, hogy az magában foglalja Jordániát, Libanont, Szíriát, Ciszjordániát (ideértve Kelet-Jeruzsálemet is) és a Gázai övezetet. Az UNRWA mandátumát többször megújították, a jelenlegi 2026. június 30-án jár le.³

2. SN és LN, az alapeljárás felperesei palesztin származású hontalan személyek, akik a Gázai övezetben éltek, és szerepelnek az UNRWA nyilvántartásában. Másodszor nyújtanak be menedékjogi kérelmet Bulgáriában, miután az első nemzetközi védelem iránti kérelmüket ezen tagállam hatóságai elutasították. A felperesek azt állítják, hogy a 2011/95/EU irányelv⁴ 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt *lex specialis* alkalmazásában menekültként kell őket elismerni. E rendelkezés értelmében az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő, palesztin származású hontalan személyek nem ismerhetők el menekültként. Ez a kizárási ok azonban már nem alkalmazható, ha e védelem vagy támogatás „megszűnt”.

3. A jelen ügy nyilvánvalóan fontos és érzékeny kérdést vet fel, különösen a Hamász Izrael elleni 2023. október 7-i támadása óta a Gázai övezetben bekövetkezett események fényében: „megszűntnek” tekinthető-e az UNRWA védelme vagy támogatása az ezen a területen általánosságban fennálló életfeltételekre tekintettel, anélkül, hogy az érintett személyeknek bizonyítaniuk kellene, hogy e feltételek a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt kifejezetten érintik vagy befolyásolják őket?

4. Az alapeljárásbeli jogvita ezen események előtt merült fel. SN és LN keresete és az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság, Bulgária) által az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében alapul vett körülmények ugyanis a Gázai övezetben a 2022. augusztus 9-i kérelem benyújtását megelőzően vagy annak időpontjában fennálló helyzetre vonatkoznak. Amint azonban azt a jelen indítványban kifejtem, az e bíróság vagy az illetékes

² Lásd: az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 1949. december 8-i 302. (IV) sz. határozata. Az UNRWA Jogosultságra és a regisztrációra vonatkozó, egységes szerkezetbe foglalt előírásai (CERI) (elérhető a következő címen: <https://www.unrwa.org/sites/default/files/2010011995652.pdf>) szerint az UNRWA által nyújtott védelemre vagy támogatásra azok a személyek jogosultak, akik teljesítik a palesztin menekültekkel szemben támasztott követelményeket (azaz bárki, aki az 1946. június 1. és 1948. május 15. közötti időszakban Palesztinában rendelkezett szokásos lakóhellyel, és aki az 1948-as konfliktus következményeként mind az otthonát, mind a megélhetési forrásait elvesztette, valamint férfiági leszármazottai, beleértve a törvényesen örökbe fogadott gyermekeket), valamint „Egyéb regisztrált személyek” körébe tartozó egyes egyéb személykategóriák. E dokumentum szerint „az UNRWA jogosultsággal és regisztrációval foglalkozó munkatársai minden, az UNRWA-nál történő regisztráció iránti kérelmet alaposan megvizsgálják, és az UNRWA szolgáltatásaira való jogosultságról szóló határozatokat eseti alapon hozzák meg”.

³ Lásd: Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 2022. december 12-i 77/123. sz. határozata.

⁴ A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.).

nemzeti hatóságok által elvégzendő bármilyen értékelésnek figyelembe kell vennie az e területen *jelenleg* fennálló helyzetet, amellyel kapcsolatban az Egyesült Nemzetek Szervezetének számos szerve és képviselője komoly aggodalmának adott hangot.⁵

II. Jogi háttér

A. A nemzetközi jog

1. A Genfi Egyezmény⁶

5. A Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Az Egyezmény nem alkalmazható azokra a személyekre, akik jelenleg nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervétől vagy ügynökségétől kapnak védelmet vagy támogatást.

Ha ez a védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso-facto* megilletik az Egyezmény által biztosított előnyök.”

6. Műveleteinek jellegére tekintettel az UNRWA-t a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja értelmében vett, az Egyesült Nemzeteknek az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától eltérő más szervének vagy ügynökségének kell tekinteni.

⁵ A 2023. október 7. óta elhunyt polgári áldozatok riasztó száma mellett az UNRWA e területen dolgozó munkatársai körében is nagyszámú áldozatról számoltak be. 2023. október 27-én António Guterres, az Egyesült Nemzetek főtitkára kijelentette, hogy „a gázai humanitárius rendszer teljes összeomlás előtt áll, ami elképzelhetetlen következményekkel jár több mint 2 millió polgári személyre nézve” (lásd: a főtitkárnak a gázai humanitárius helyzetre vonatkozó nyilatkozata, elérhető az ENSZ honlapján). Philippe Lazzarini, az UNRWA főbiztosa 2023. október 30-án felszólalt az ENSZ Biztonsági Tanácsa előtt, és kijelentette, hogy „a segélyek Gázába való bejutását lehetővé tevő rendszer kudarca van ítélve, hacsak nincs politikai akarat arra, hogy az ellátmányok áramlása hatásosan valósuljon meg, és megfeleljen a példa nélküli humanitárius szükségleteknek” (<https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/un-security-council-emergency-briefing-situation-middle-east>). 2023. december 7-én Philippe Lazzarini levelet írt Dennis Francisnak, az ENSZ Közgyűlése elnökének, amelyben kifejtette, hogy „az UNRWA képessége a Közgyűlés által adott mandátumának végrehajtására Gázában súlyosan korlátozott, ami azonnali és súlyos következményekkel jár az ENSZ humanitárius fellépésére és a gázai polgári lakosság életére nézve”, és hogy a Gázában fennálló humanitárius helyzet „tarthatatlan” (<https://www.unrwa.org/resources/un-unrwa/letter-unrwa-commissioner-general-philippe-lazzarini-un-general-assembly>). 2023. december 29-én Philippe Lazzarini hozzátette, hogy „a nagyon szükséges és sürgős segélyek eljuttatása továbbra is korlátozott mértékben valósul meg, és logisztikai akadályokba ütközik” (<https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/gaza-strip-unrwa-calls-unimpeded-and-safe-access-deliver-much-needed>). A Gázai övezetben 2023. október 7. óta bekövetkezett események az ENSZ Közgyűlést és Biztonsági Tanácsát is arra késztették, hogy határozatokat fogadjon el. A határozatok tartalmát az alábbi 8–11. pont részletezi.

⁶ A menekültek helyzetére vonatkozó, Genfben, 1951. július 28-án aláírt egyezmény (Recueil des traités des Nations unies [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: 1989. évi 15. tvr.) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére vonatkozó, New Yorkban 1967. január 31-én aláírt jegyzőkönyv (kihirdette: 1989. évi 15. tvr.), amely 1967. október 4-én lépett hatályba (a továbbiakban: Genfi Egyezmény).

2. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének és Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozatai

a) A 2023. október 7-ét megelőzően elfogadott határozatok

7. Az ENSZ Közgyűlése és Biztonsági Tanácsa az UNRWA létrehozása óta számos határozatot fogadott el ezen ügynökséggel vagy a működési területén fennálló helyzettel kapcsolatban. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 2019. december 13-i 74/83. sz. határozata szerint:

„A Közgyűlés,

[...]

Ismerve a palesztin menekültek növekvő szükségleteit az összes működési területen, nevezetesen Jordániában, Libanonban, a Szíriai Arab Köztársaságban és a megszállt palesztin területeken,

Hangot adva erőteljes aggodalmának az elfoglalt területeken élő palesztin menekültek különösen nehéz helyzete miatt, különösen ami biztonságukat, jóllétüket és életszínvonalukat illeti társadalmi-gazdasági szempontból,

Hangot adva erőteljes aggodalmának különösen a Gázai övezetben élő palesztin menekültek súlyos humanitárius helyzete és társadalmi-gazdasági körülményei miatt, és hangsúlyozva a sürgősségi és humanitárius segítségnyújtás, valamint a sürgős újjáépítési erőfeszítések fontosságát,

[...]

3. *Megerősíti* az [UNRWA] munkája folytatásának szükségességét, továbbá az akadály nélkül végzendő műveleteinek, valamint a palesztin menekültek jóllétéért, illetve emberi fejlődéséért és a térség stabilitásáért nyújtott szolgálatainak jelentőségét, a palesztin menekültek kérdése méltányos rendezéséig;

4. *Felszólítja* az összes támogatót, hogy fokozzák az [UNRWA] várható szükségleteinek kielégítése érdekében tett erőfeszítéseiket, beleértve a régióban zajló konfliktusokból és instabilitásból, valamint a súlyos társadalmi-gazdasági és humanitárius helyzetből, különösen a megszállt palesztin területeken, valamint a Gázai övezetre vonatkozó legutóbbi sürgősségi, helyreállítási és újjáépítési felhívásokban és tervekben említett szükségletekből eredő megnövekedett kiadásokat és szükségleteket [...].

[...]”

b) A 2023. október 7. óta elfogadott határozatok

8. A Gázai övezetben 2023. október 7. óta zajló események alapján az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2023. október 27-én megszavazta „A polgári lakosság védelme, valamint a jogi és humanitárius kötelezettségek teljesítése” című határozatot, amelyben a Gázai övezetben „azonnali, tartós és fenntartható, az ellenségeskedések beszüntetését eredményező humanitárius tűzszünetre” szólított fel.⁷ A Közgyűlés többek között megállapította „a helyzet gyors romlását”,

⁷ A/RES/ES-10/21, elérhető a következő címen: <https://digitallibrary.un.org/record/4025940?ln=en>.

sajnálataának adott hangot „a jelentős számú polgári áldozat és a széles körű pusztítás” miatt, és komoly aggodalmát fejezte ki „a Gázai övezetben kialakult katasztrofális humanitárius helyzet és annak a polgári lakosságra, főként a gyermekekre gyakorolt súlyos következményei miatt”.

9. E határozatot 2023. november 15-én az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 2712 (2023) sz. határozata követte, amely többek között sürgős és meghosszabbított humanitárius fegyverszünetre szólított fel a Gázai övezetben.⁸

10. 2023. december 12-én az ENSZ Közgyűlése megszavazta „A polgári lakosság védelme, valamint a jogi és humanitárius kötelezettségek teljesítése” című határozatot.⁹ Ebben a határozatban azonnali humanitárius tűzszünetet követelt a Gázai övezetben, és azt, hogy biztosítsák ezen a területen a humanitárius hozzáférést. Az ENSZ Közgyűlése megismételte továbbá azon elvárását, hogy a konfliktusban részt vevő felek tartsák be a nemzetközi jogot, különösen a polgári lakosság védelme tekintetében, és hogy valamennyi túszt azonnal és feltételek nélkül engedjenek szabadon.

11. 2023. december 22-én az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa elfogadta a 2720 (2023) határozatot,¹⁰ amely emlékeztet valamennyi vonatkozó határozatára, különösen a 2712 (2023) határozatra. Többek között „mélységes aggodalmát fejezte ki a Gázai övezetben uralkodó súlyos és gyorsan romló humanitárius helyzet és annak a polgári lakosságra gyakorolt súlyos következményei miatt”, hangsúlyozta, hogy „sürgősen szükség van a teljes, gyors, biztonságos és akadálytalan humanitárius hozzáférés biztosítására a Gázai övezetben és annak egész területén”, és tudomásul vette „az ENSZ és a humanitárius szervezetek vezetésének ezzel kapcsolatos aggasztó jelentéseit”. Megerősítette továbbá, hogy „erősen aggódik amiatt, hogy a konfliktus aránytalan hatást gyakorol a gyermekek, a nők és más, kiszolgáltatott helyzetben lévő polgári személyek életére és jóllétére”.

B. Az uniós jog

a) A 2011/95 irányelv

12. A 2011/95 irányelv „Kizáró okok” című 12. cikke a következőket írja elő:

„(1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben az érintett személy(t):

- a) a genfi egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül. Amennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított ellátások [helyesen: előnyök];

[...]”

⁸ S/RES/2712 (2023), elérhető a következő címen: <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2712>.

⁹ A/RES/ES-10/22, elérhető a következő címen: <https://digitallibrary.un.org/record/4031196?ln=en>.

¹⁰ S/RES/2720(2023), elérhető a következő címen: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/424/87/PDF/N2342487.pdf?OpenElement>.

b) A 2013/32 irányelv¹¹

13. A 2013/32 irányelv „Ismételt kérelem” című 40. cikke értelmében:

„(1) Ha egy tagállamban egy személy nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, és ezt követően ugyanabban a tagállamban további előterjesztéseket vagy ismételt kérelmet nyújt be, a tagállam ezeket a további előterjesztéseket vagy az ismételt kérelem elemeit a korábbi kérelem elbírálásának vagy a felülvizsgálat, illetve fellebbezés alatt álló határozat elbírálásának keretei között bírálja el, amennyiben a hatáskörrel rendelkező hatóságok e keretek között számításba vehetik és mérlegelhetik a további előterjesztések vagy ismételt kérelem valamennyi elemét.

[...]”

C. A nemzeti jog

14. A 2011/95 irányelvet és a 2013/32 irányelvet a Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (a menedékjogról és a menekültekről szóló törvény; a továbbiakban: ZUB) ültette át a bolgár jogba.

15. A ZUB 8. és 9. cikke lényegében megismétli a 2011/95 irányelvben a nemzetközi védelem elismerésére vonatkozóan megfogalmazott feltételeket. A ZUB 12. cikkének (1) bekezdése ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának tartalmát tükrözi.

16. A ZUB 75. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálata során a kérelmező személyes helyzetével és származási országával összefüggő valamennyi releváns tény [...] értékelni kell [...]”

III. A tényállás, a nemzeti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17. SN, aki 1995-ben született, és gyermeke, LN palesztin származású hontalan személyek. 2018 júliusában hagyták el a Gázai övezetet, és 45 napig Egyiptomban, majd hét hónapig Törökországban tartózkodtak. Azt követően, hogy jogellenesen áthaladtak Görögországon, KN-nel, aki SN férje és LN apja, beutaztak Bulgária területére.

18. 2019. március 22-én SN és LN nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be a Darzhavna agentsia za bezhantsitehoz (állami menekültügyi hivatal, Bulgária; a továbbiakban: DAB). Kérelmüket több körülményre alapozták, többek között a tisztességes életfeltételek hiányára és a Gázai övezet instabilitására, valamint az izraeli katonai akciók, és a Fatah és a Hamász közötti feszültségek okozta szinte állandó fegyveres konfliktushelyzetre. SN azt is jelezte, hogy KN életét többször veszélyeztették bombatámadások, amíg a munkahelyén tartózkodott, és hogy a házuk közel volt egy rendőrőrhöz, amelyet gyakran vettek célba rakétákkal.

19. SN és LN a kérelmükben nem említették, hogy szerepelnek az UNRWA nyilvántartásában.

¹¹ A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.).

20. 2019. július 5-i határozatával a DAB Predsedatelje (a nemzeti menekültügyi hivatal igazgatója, Bulgária) elutasította SN és LN nemzetközi védelem iránti kérelmét. A DAB elnöke megállapította, hogy SN és LN nem azért kényszerült elhagyni a Gázai övezetet, mert ténylegesen kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód, halálbüntetés, kivégzés vagy egyéb súlyos veszély fenyegette volna őket. SN és LN a Gázai övezetbe való visszaküldés esetén sem volt kitéve e veszélyeknek, mivel nem bizonyították, hogy konkrétan a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt érintve lennének. Továbbá, noha az Elgafaji ítéletben¹² a Bíróság elismerte, hogy bizonyos helyzetekben a fennálló fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak olyan nagyfokú lehet, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személyeknek nem kell bizonyítaniuk a konkrétan a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatti érintettségüket, a vitatott tényállás megvalósulása idején e területen fennálló helyzet nem minősült az ezen ítéletet eredményezőhöz hasonló fegyveres konfliktusnak. Végül a DAB elnöke kijelentette, hogy SN és LN maradhattak volna Egyiptomban vagy Törökországban, és csak azért jöttek Bulgáriába, hogy a jobb gazdasági feltételekben részesüljenek.

21. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek kimerítését követően e határozat jogerőre emelkedett.

22. 2020. augusztus 21-én SN és LN ismételten nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. Bizonyítékokat nyújtottak be arra vonatkozóan, hogy szerepelnek az UNRWA nyilvántartásában, és azt állították, hogy ezért a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt *lex specialis* alkalmazandó rájuk. Azzal érveltek, hogy e rendelkezés értelmében *ipso facto* megilleti őket a menekült jogállás, mivel az UNRWA által részükre nyújtott védelmet vagy támogatást „megszűntnek” kell tekinteni.

23. Az Intervyuirasht organ na DAB (a nemzeti menekültügyi hivatal meghallgatási hivatala, Bulgária) SN és LN ismételt kérelmeit elfogadhatónak nyilvánította.

24. A menekült jogállás iránti kérelmük alátámasztására SN és LN több olyan dokumentumot nyújtott be, amelyek szerintük azt igazolták, hogy az UNRWA a releváns időpontban (2020-ban) nagyon rossz körülmények között működött a Gázai övezetben.

25. SN különösen azt állította, hogy a Gázai övezetben fennálló helyzet az elmúlt években – különösen a Covid19-világjárvány óta – tovább romlott. Előadta, hogy a munkanélküliség különösen magas, és hogy azok, akik dolgoznak, nem kapnak fizetést. Azt is állította, hogy kijárási tilalmat rendeltek el, az iskolák zárva maradtak, a Hamász pedig megakadályozta, hogy az emberek elhagyják otthonaikat, és ismételten támadásokat intézett Izrael ellen. Elmondta, hogy a ház felét, amelyben családként éltek, rakéták rombolták le, mivel a ház közel volt egy rendőrőrhöz, 2014-ben pedig a tető megrongálódása miatt két évre el kellett költözniük.

26. 2021. május 14-i határozatával a DAB Zamestnik-predsedatelje (a DAB igazgatóhelyettese, Bulgária) elutasította SN és LN ismételt kérelmeit. A DAB igazgatóhelyettese kifejtette, hogy mivel e kérelmek a 2013/32 irányelv 2. cikkének q) pontja értelmében vett „ismételt kérelmeknek” minősülnek, nem kell az összes, e kérelmek alapjául szolgáló körülményt megvizsgálni. Ennek megfelelően annak vizsgálata, hogy SN-t és LN-t menekültként kell-e elismerni, egyrészt az „új körülmények” fennállásának megállapítására, másrészt annak

¹² 2009. február 17-i ítélet (C-465/07, EU:C:2009:94).

értékelésére korlátozódhat, hogy e körülmények mennyiben relevánsak személyes helyzetük vagy a származási országukban fennálló körülmények szempontjából, harmadrészt pedig annak megállapítására, hogy ugyanezen körülményeket elegendő bizonyítékkal támasztottak-e alá.

27. A DAB igazgatóhelyettese kijelentette, hogy noha az a tény, hogy SN-t és LN-t az UNRWA-nál regisztrálták, „új körülményként” merül fel, az nem releváns SN és LN személyes helyzete szempontjából. Először is, SN és LN korábban ténylegesen részesült az UNRWA által nyújtott védelemben vagy támogatásban, és csak azért nem részesülnek többé e védelemben vagy támogatásban, mert önkéntesen elhagyták ezen ügynökség működési területét. Másodszor, nincs ok azt feltételezni, hogy SN és LN ne részesülne ismét az UNRWA által nyújtott védelemben vagy támogatásban, ha visszatérnének a Gázai övezetbe. Ezen túlmenően a DAB igazgatóhelyettese jelezte, hogy SN-nek és LN-nek a Gázai övezet általános helyzetére vonatkozó érvelése nem igazolja, hogy személyesen üldözésnek vagy más súlyos veszélynek vannak kitéve. Az ilyen veszélyek hiánya azt jelenti, hogy nem jogosultak nemzetközi védelemre.

28. SN és LN ezt a határozatot megtámadta az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság), a kérdést előterjesztő bíróság előtt. SN különösen azzal érvelt, hogy a Gázai övezetbe (LN-nel együtt) való visszatérése sértene a visszaküldés tilalmának elvét, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy tartózkodjanak attól, hogy bárkit olyan államba küldjenek, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

29. E bíróság először is azt kívánja megtudni, hogy ilyen helyzetben a 2013/32 irányelv ismételt kérelmekre vonatkozó 40. cikkének (1) bekezdése hogyan alkalmazandó. Megállapítja, hogy SN és LN az ismételt kérelmeik alátámasztására az UNRWA-nál való regisztrálásukra vonatkozó olyan bizonyítékokat terjesztettek elő, amelyeket a korábbi kérelmeik keretében nem közöltek. Ugyanakkor e bíróság jelzi, hogy az SN és LN által említett, a Gázai övezetből való távozásuk okaival összefüggő körülmények egyike sem tekinthető „újnak”, mivel e körülményeket a korábbi kérelmükkel kapcsolatos eljárás keretében már mind vizsgálták.

30. Másodszor e bíróság arra keresi a választ, hogy az UNRWA által biztosított védelmet vagy támogatást SN és LN tekintetében – a Gázai övezetben fennálló általános helyzet miatt – a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűntnek” kell-e tekinteni. E tekintetben megjegyzi, hogy ez az általános helyzet, amely az elmúlt években romlott, kétségtelenül befolyásolta az UNRWA azon képességét, hogy a Gázai övezetben *tényleges* védelmet vagy támogatást nyújtson a palesztin származású hontalan személyeknek. Ezenfelül az UNRWA alulfinanszírozott és pénzügyi nehézségeken megy keresztül.

31. E tekintetben az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság) az Európai Parlamentnek a Gázai övezetben kialakult helyzetéről szóló, 2018. április 19-i állásfoglalására¹³ hivatkozik, amely szerint e területet „példátlan mértékű humanitárius válság” sújtja. Emellett felhívja a figyelmet az „UNHCR Gázai övezetbe való visszatérésre vonatkozó álláspontja” című, 2022. márciusi dokumentumra,¹⁴ amelyben az Egyesült Nemzetek menekültügyi főbiztosa (UNHCR) jelezte, hogy a Gázai övezetből menekülő polgári lakosság a nemzetközi emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatos súlyos vádak alátámasztó bizonyítékok és a fennálló bizonytalan helyzet miatt nem toloncolható vissza erre a területre.

¹³ HL 2019. C 390., 108. o.

¹⁴ Elérhető a következő címen: <https://www.refworld.org/docid/6239805f4.html>.

32. E megfontolások alapján a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy meg kell-e vizsgálnia, hogy SN és LN a Jawo ítélet¹⁵ értelmében „súlyos anyagi nélkülözéssel” szembesül-e, ha a Gázai övezetbe való visszatérésre kényszerül. Ezen ítélet értelmében SN-nek és LN-nek bizonyítania kell, hogy a Gázai övezetbe való visszatérésük olyan helyzetbe hozná őket, amelyben képtelenek lennének legalapvetőbb szükségleteiket kielégíteni, mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást, és ez fizikai vagy lelki egészségük sérelmével vagy állapotuknak az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával járna. E bíróság megjegyzi, hogy ha LN-t (aki gyermek) arra kényszerítenék, hogy visszatérjen a Gázai övezetbe, a jólléte és a biztonsága minden bizonnyal veszélybe kerülne. Emlékeztet azonban arra is, hogy SN és LN Gázai övezetből való távozásának oka nem a személyes biztonságukat fenyegető komoly veszélyhez, hanem csupán az ott fennálló általános helyzethez kapcsolódik.

33. E körülményekre tekintettel az Administrativen sad Sofia-grad (szófia közigazgatási bíróság, Bulgária) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Az következik-e a [2013/32] irányelv 40. cikkének (1) bekezdéséből, hogy a palesztin származású hontalan kérelmező által az UNRWA-nál való regisztrációja alapján benyújtott nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem vizsgálatának engedélyezése esetén a hatáskörrel rendelkező hatóságok e rendelkezésben előírt azon kötelezettsége, hogy az ismételt kérelem keretében a további előterjesztések alapjául szolgáló minden elemet figyelembe kell venniük és meg kell vizsgálniuk, e kötelezettséget a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatával összefüggésben értelmezve, az ügy körülményei között azt a kötelezettséget is magában foglalja, hogy az ismételt kérelem tárgyát képező új elemek vagy körülmények mellett azokat az okokat is meg kell vizsgálni, amelyek miatt a személy elhagyta az UNRWA működési területét,? Függ-e az említett kötelezettség teljesítése attól a körülménytől, hogy azokat az okokat, amelyek miatt a személy elhagyta az UNRWA működési területét, már azon [nemzetközi] védelem iránti első kérelem tárgyában lefolytatott eljárás keretében megvizsgálták, amely jogerős elutasító határozattal zárult, de amelyben a kérelmező nem hivatkozott az UNRWA-nál való regisztrációjára, és nem is bizonyította azt?
- 2) Az következik-e a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatából, hogy a rendelkezésben szereplő »[a]mennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból [megszűnt]« fordulat alkalmazandó az olyan palesztin származású hontalan személyre, akit regisztráltak az UNRWA-nál, és akit az UNRWA élelmiszerrel, egészségügyi szolgáltatásokkal és oktatási szolgáltatásokkal segített Gázavárosban, anélkül, hogy e Gázavárost önként és jogszerűen elhagyó személy személyes fenyegetettségére utaló valószínűsítő körülmények állnának fenn, figyelembe véve az ügyben rendelkezésre álló információkat:
- a távozás időpontjában fennálló általános helyzet – élelmiszer-, ivóvíz-, egészségügyi ellátási és gyógyszerhiánnyal, víz- és áramellátási problémákkal, épületek és az infrastruktúra megsemmisülésével, valamint munkanélküliséggel párosuló – példátlan humanitárius válsághelyzetként való értékelése
 - az UNRWA nehézségei a segítségnyújtás és a – többek között élelmiszerek és egészségügyi szolgáltatások formájában történő – szolgáltatásnyújtás Gázában történő fenntartása terén az UNRWA költségvetésének jelentős hiánya és a segélyező hivatal által nyújtott segítség

¹⁵ 2019. március 19-i ítélet (C-163/17, EU:C:2019:218, 92. pont).

rászoruló személyek számának folyamatos növekedése miatt, [valamint az a körülmény, hogy] az általános gázai helyzet aláássa az UNRWA tevékenységét?

Eltérő választ kell-e adni erre a kérdésre pusztán azért, mert a kérelmező az említett irányelv 20. cikkének (3) bekezdése értelmében vett, veszélyeztetett csoporthoz tartozó személy, mégpedig kiskorú gyermek?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező és az UNRWA-nál regisztrált palesztin menekültnek minősülő személy visszatérhet az UNRWA általa elhagyott működési területére, konkrétan Gázavárosba, ha az elutasító határozattal szemben indított keresete tárgyában tartott bírósági tárgyalás időpontjában

- nem állnak rendelkezésre megalapozott információk arra vonatkozóan, hogy e személy igénybe vehetné az UNRWA által élelmiszerek, egészségügyi szolgáltatások, gyógyszerek és orvosi ellátás, valamint oktatás formájában nyújtott segítséget,
- az UNHCR Gázai övezetbe való visszatérésre vonatkozó 2022. márciusi álláspontja az UNRWA működési területe elhagyásának és a vissza nem térésnek az okaként értékelte a Gázavárosban fennálló általános helyzetre és az UNRWA-ra vonatkozó információkat,

[–] figyelembe véve azt is, hogy visszatérése esetén a kérelmező méltó életfeltételek között tud ott tartózkodni?

Alkalmazandó-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának [a továbbiakban: Charta] 4. cikke szerinti súlyos anyagi nélkülözésre vonatkozó, a 2019. március 19-i Jawo [ítéletben] (C-163/17, EU:C:2019:218) [...] szereplő értelmezés a nemzetközi védelmet kérelmező személy személyes helyzetére a Gázai övezetben az említett időpontban fennálló helyzetre tekintettel, és amennyiben a személy rá van szorulva az UNRWA által élelmiszerek, egészségügyi szolgáltatások, gyógyszerek és orvosi ellátás formájában nyújtott segítségre, a visszaküldés tilalmának a 2011/95 irányelvnek a Charta 19. cikkével összefüggésben értelmezett 21. cikkének (1) bekezdése szerinti elvének az e kérelmező tekintetében történő alkalmazására és tiszteletben tartására tekintettel?

A gyermek mindenek felett álló érdekének tiszteletben tartására, valamint jólétének és szociális fejlődésének, védelmének és biztonságának biztosítására figyelemmel eltérő választ kell-e adni a Gázavárosba való visszatérésre vonatkozó kérdésre a Gázavárosban fennálló általános helyzetre és az UNRWA-ra vonatkozó információk alapján pusztán azért, mert a védelmet kérelmező személy kiskorú gyermek?

4) A harmadik kérdésre adandó választól függően:

A jelen esetben úgy kell-e értelmezni a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát és különösen az e rendelkezésben szereplő »e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított ellátások [helyesen: előnyök]« fordulatot, hogy:

A) a védelmet kérelmező és az UNRWA-nál regisztrált hontalan palesztinnak minősülő személy esetében alkalmazandó a visszaküldés tilalmának a 2011/95 irányelvnek a Charta [19. cikkével] [...] összefüggésben értelmezett 21. cikkének (1) bekezdése szerinti elve, mert Gázavárosba való visszatérése esetén e személy embertelen és megalázó bánásmód

veszélyének lenne kitéve, mivel súlyos anyagi nélkülözéssel szembesülhet, és a kiegészítő védelem megadása szempontjából a 2011/95 irányelv 15. cikke [b] pontjának] hatálya alá tartozik,

vagy

B) a 2012. december 19-i El Kott és társai ítélet (C-364/11, EU:C:2012:826) rendelkező része [2] pontjának] megfelelően a védelmet kérelmező és az UNRWA-nál regisztrált hontalan palesztinnak minősülő személy esetében az említett rendelkezés az említett irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett menekült jogállásnak az említett tagállam általi elismerését és a menekült jogállás e személy számára történő *ipso iure* megadását követeli meg, amennyiben e személy nem tartozik az említett irányelv 12. cikke (1) bekezdése b) pontjának vagy (2) és (3) bekezdésének hatálya alá, anélkül, hogy a kiegészítő védelem megadása szempontjából a 2011/95 irányelv 15. cikkének [b] pontja] szerint releváns körülményeket figyelembe kellene venni e személy esetében?”

34. A 2022. augusztus 9-i előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság Hivatala 2022. augusztus 22-én vette nyilvántartásba. A bolgár kormány és az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket. Az ügyben nem tartottak tárgyalást.

IV. Értékelés

35. A 2011/95 irányelv meghatározza azokat a feltételeket, amelyeknek a menedékkérőknek meg kell felelniük ahhoz, hogy az Európai Unióban nemzetközi védelemben részesülhessenek. Az irányelvet az irányelv általános rendszerének és céljának fényében kell értelmezni, amely többek között annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulóknak beazonosítására, tiszteletben tartva a Genfi Egyezményt és az EUMSZ 78. cikk (1) bekezdésében említett egyéb vonatkozó szerződéseket. Amint az a 2011/95 irányelv (16) preambulumbekkezdéséből kitűnik, az abban foglalt rendelkezéseket továbbá oly módon kell értelmezni, amely tiszteletben tartja a Charta által elismert jogokat.¹⁶

36. A 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontjában foglaltakat tükrözi, részletesen meghatározza az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő palesztin származású hontalan személyekre alkalmazandó sajátos jogi rendszert. Amint azt az SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása)¹⁷ ügyre vonatkozó indítványomban kifejtettem, e rendelkezés védelmet vagy támogatást kizáró klauzulát és a védelmet vagy támogatást magában foglaló klauzulát is tartalmaz.

37. Egyrészt ugyanis a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja úgy rendelkezik, hogy ha valamely személy a Genfi Egyezmény 1. cikke D. pontjának hatálya alá tartozik, akkor ezen irányelv alapján nem ismerhető el menekültként, hasonlóan ahhoz, ahogyan e személy ezen egyezmény alapján sem ismerhető el menekültként. Noha sem a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja, sem a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja nem írja elő

¹⁶ Lásd: 2020. november 19-i Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Katonai szolgálat és menekültügy) ítélet (C-238/19, EU:C:2020:945, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁷ C-294/22, EU:C:2023:388, 19–21. pont. Lásd még: 2023. október 5-i SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélet (C-294/22, EU:C:2023:733, 30. és 31. pont).

kifejezetten, az e rendelkezésekben foglalt, védelmet vagy támogatást kizáró klauzula a gyakorlatban csak a palesztin származású hontalan személyekre vonatkozik, pontosabban csak azokra, akik igénybe vették az UNRWA védelmét vagy támogatását.¹⁸

38. Másfelől ha e védelem vagy támogatás „megszűntnek” tekinthető, akkor a védelmet vagy támogatást kizáró klauzula már nem alkalmazandó, és az ilyen személyeket „*ipso facto* megilletik a 2011/95 irányelv által biztosított előnyök” (ugyanúgy, ahogy *ipso facto* jogosulttá válnak a Genfi Egyezmény által biztosított előnyökre is). Ezen előnyök *ipso iure* igényelhetők,¹⁹ anélkül, hogy meg kellene felelni a más menedékkérőkre vonatkozó követelményeknek. A menekült jogállást azonban nem ismerik el automatikusan vagy feltétel nélkül, mivel az illetékes nemzeti hatóságoknak még ilyenkor is minden esetben meg kell győződniük például arról, hogy az érintett személyek nem tartoznak az ezen irányelv 12. cikk (1) bekezdésének b) pontjában, (2) és (3) bekezdésében meghatározott kizáró okok valamelyikének hatálya alá,²⁰ amelyek akkor alkalmazandók, ha nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személyek bizonyos bűncselekményeket követtek el, ilyen bűncselekmények elkövetésére felbujtottak, illetve más módon részt vettek e bűncselekmények elkövetésében.

39. Amint Sharpston főtanácsnok a Bolbol ügyre vonatkozó indítványában²¹ kifejtette, a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontját sajátos körülmények között fogalmazták meg. Annak megszövegezésére röviddel az 1948-as izraeli–arab konfliktust követően került sor többek között a korábbi Palesztina földrajzi területéről történő tömeges kivándorlás megelőzése, ugyanakkor annak biztosítása céljából, hogy a palesztin származású hontalan személyek, akiket a nemzetközi közösség már elismert menekültnek,²² továbbra is *tényleges* védelemben vagy támogatásban részesüljenek addig, amíg helyzetüket az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen nem rendezik.²³

40. Ennek megfelelően a Bíróság kifejtette, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának célja azon az érvelésen alapul, hogy a palesztin származású hontalan személyeknek az UNRWA-tól *tényleges* védelemben vagy támogatásban kell részesülniük, nem pedig azon, hogy egyszerűen biztosítják számukra e támogatás vagy védelem nyújtásával megbízott szerv vagy ügynökség létezését.²⁴

41. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság első kérdése olyan konkrét eljárási kérdésre vonatkozik, amely ahhoz a tényhez kapcsolódik, hogy az alapeljárásban SN és LN másodszor kérelmez menekült jogállást. E bíróság annak meghatározására kéri a Bíróságot, hogy ha a palesztin származású hontalan személy az első kérelmének elutasítását követően ilyen „ismételt kérelmet” nyújt be, az illetékes nemzeti hatóságoknak újra kell-e értékelniük az azokhoz az indokokhoz kapcsolódó tényállási elemeket, amelyek az érintett személyt az UNRWA

¹⁸ Így e klauzula nem vonatkozik azokra a személyekre, akik ezen ügynökség védelmére vagy támogatására csak jogosultak, vagy jogosultak voltak, de nem részesültek abban ténylegesen (lásd: 2010. június 17-i Bolbol ítélet, C-31/09, EU:C:2010:351, 51. pont).

¹⁹ Lásd: 2012. december 19-i Abed El Karem El Kott és társai ítélet (C-364/11, EU:C:2012:826, 71. pont; a továbbiakban: Abed El Karem El Kott és társai ítélet).

²⁰ Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Alheto ítélet (C-585/16, EU:C:2018:584, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²¹ Lásd: Sharpston főtanácsnok indítványa (C-31/09, EU:C:2010:119, 41. és 43. pont).

²² Lásd: UNHCR, Guidelines on International protection No. 13, 2. pont. Értelmezésem szerint éppen azért, mert a palesztin származású hontalan személyeket a nemzetközi közösség már menekültként ismeri el, a Genfi Egyezmény (és a 2011/95 irányelv) alapján bizonyos körülmények között *ipso facto* megilleti őket a menekült jogállás, azaz anélkül, hogy teljesíteniük kellene az e jogállás elismeréséhez szükséges általános kritériumokat.

²³ Lásd még: Abed El Karem El Kott és társai ítélet, 62. pont. Mindezidáig e tekintetben nem született megoldás.

²⁴ Lásd ebben az értelemben: 2023. október 5-i SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélet (C-294/22, EU:C:2023:733, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

működési területének elhagyására indították, még akkor is, ha ezen elemeket e hatóságok már az első kérelemmel kapcsolatos eljárás keretében figyelembe vették. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ezen eljárás során az illetékes nemzeti hatóságok ezen elemeket annak meghatározása érdekében vizsgálták, hogy az említett személy megfelel-e a menekült jogállás elismerése általános feltételeinek, és *nem* annak meghatározása érdekében, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt *lex specialis* alkalmazandó-e rá (mivel e kérelmező nem közölte, hogy szerepel az UNRWA nyilvántartásában) (A).

42. A második és a harmadik kérdés, amelyeket együttesen elemzek, tágabb és érzékeny jellegű. Amint arra a fenti bevezetésben már utaltam, e két kérdéssel lényegében annak tisztázására kéri a Bíróságot, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűntnek” tekinthető-e azon kérelmezők tekintetében, akik igénybe vették ezt a védelmet vagy támogatást, és akik korábban a Gázai övezetben éltek, az ott általánosan fennálló életfeltételek fényében, anélkül, hogy bizonyítaniuk kellene, hogy e feltételek a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt kifejezetten érintik vagy befolyásolják őket (B).

43. A negyedik kérdés az annak érdekében teljesítendő feltételek, hogy valamely személy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján *ipso facto* menekült jogállásra jogosult legyen, valamint az azon feltételek közötti összefüggésre – és esetleges átfedésre – vonatkozik, amelyeknek e személynek a kiegészítő védelem elismeréséhez kell megfelelnie (C).

A. Az első kérdés: a más jogalapon alapuló korábbi eljárás során már vizsgált tényállási elemek újbóli értékelésének szükségessége

44. Amint azt már megállapítottam, SN és LN nemzetközi védelem iránti kérelmei az alapeljárásban „ismételt kérelmeknek” minősülnek. E kérelmek a 2013/32 irányelv 2. cikkének q) pontja értelmében „korábbi nemzetközi védelem iránti kérelem ügyében hozott jogerős határozat után benyújtott további [kérelmek]”.

45. A kérdést előterjesztő bíróság nem hozta fel azt a kérdést, hogy alkalmazandó-e az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő palesztin származású hontalan személyekre az azon eljárási szabályokat tartalmazó 2013/32 irányelv, amelyeket az illetékes nemzeti hatóságoknak általánosságban be kell tartaniuk a nemzetközi védelem iránti kérelmek elbírálása során. Tekintettel arra, hogy e személyek a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában főszabály szerint nem ismerhetők el menekültként, felmerül a kérdés, hogy a 2013/32 irányelv eljárási szabályainak (vagy legalábbis egy részének) hatálya alól is ki vannak-e zárva. E tekintetben azonban megjegyzem, hogy ezen irányelv nem tartalmaz ilyen értelmű rendelkezést. Továbbá álláspontom szerint logikus, hogy az ezen irányelvben foglalt eljárási szabályok ilyen személyekre is alkalmazandók. Noha e személyek nem jogosultak a menekült jogállásra ugyanolyan *anyagi jogi* feltételek mellett, mint más menedékkérők (a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában), nem látom be, hogy ezen eltérő *anyagi jogi* feltételek miért eredményeznék azt, hogy a kérelmükre a 2013/32 irányelv alapján eltérő *eljárási* szabályok vonatkozzanak.

46. A nemzetközi védelem iránti első kérelmükben (amelyet a DAB elutasított) SN és LN nem említették azt a tényt, hogy szerepeltek az UNRWA nyilvántartásában, vagy hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját alkalmazni kell rájuk. A Bíróság elé terjesztett ügy irataiból származó információkból kitűnik, hogy a DAB az első kérelmüket azért utasította el, mert nem feleltek meg a menekült jogállás megszerzéséhez szükséges, ezen

irányelvben és különösen annak 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében foglalt általános kritériumoknak. Ez az elutasítás tehát nem az említett 12. cikk (1) bekezdésének a) pontjában foglalt *lex specialison* alapult.

47. SN és LN ismételt kérelmei annyiban különböznek első kérelmeiktől, hogy ezen ismételt kérelmekben az UNRWA-nál való regisztrációjukra és a menekült jogállásra e rendelkezés alkalmazásában való jogosultságukra hivatkoznak. E tekintetben fontos megjegyezni, hogy az a tény, hogy SN és LN szerepel az UNRWA nyilvántartásában, a 2013/32 irányelv 33. cikkének (2) bekezdése, valamint 40. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében vett „új körülménynek” minősül. E rendelkezések értelmében valamely körülmény akkor tekinthető „újnak”, ha az azt követően merül fel, hogy a kérelmező korábbi kérelme tárgyában határozatot hoztak volna, vagy ha a kérelmező azt először az ismételt kérelmének keretében adja elő.²⁵ Amint azt a Bíróság már többször megállapította, az „új körülménynek” tehát nem kell az érintett személyek korábbi kérelmeire vonatkozó jogerős határozat meghozatalát követően felmerülnie.²⁶ Noha SN és LN abban az időpontban, amikor először kért nemzetközi védelmet, már szerepelt az UNRWA nyilvántartásában, ezt a körülményt nem közölte a DAB-bal, illetve nem hozta a tudomására addig, amíg az ismételt kérelmét be nem nyújtotta. Az „új körülmény” kiváltja a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazását, és ezáltal alkalmazhatóvá tesz egy másik olyan jogalapot, amelyre hivatkozva SN és LN a menekült jogállásra való jogosultságukat igényelhetik.

48. Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a DAB-nak SN és LN ismételt kérelmének érdemi vizsgálata során nem csak azt a tényt kellett volna-e figyelembe vennie, hogy szerepeltek az UNRWA nyilvántartásában („új körülmény”), hanem az ügyiratukban szereplő egyéb tényállási elemeket is, különösen azokat, amelyek a Gázai övezetből való távozásuk okaira vonatkoznak, és amelyeket már az említett korábbi eljárás során vizsgáltak. Ezen okok a Gázai övezetben LN és SN e területről való távozását megelőzően fennálló általános életfeltételekkel függnek össze.

49. E bíróság a 2013/32 irányelv 40. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik, amely álláspontja szerint arra kötelezi az illetékes nemzeti hatóságokat, hogy minden esetben vegyék figyelembe az ismételt kérelem alapjául szolgáló valamennyi körülményt.

50. Valóban igaz, hogy e rendelkezés ilyen kötelezettségre utal. Ugyanakkor értelmezésem szerint a 40. cikk (1) bekezdése pusztán két konkrét helyzetre vonatkozik. Az első akkor merül fel, ha a kérelmező a nemzetközi védelem iránti első kérelmére vonatkozó jogerős határozat meghozatala előtt további észrevételeket tesz, vagy ugyanabban a tagállamban ismételt kérelmet nyújt be. Ilyen helyzet állhat fenn például, ha az illetékes nemzeti hatóságok által hozott határozat ellen fellebbezés van folyamatban. A második helyzet akkor merül fel, ha már jogerős határozat született, azonban a vonatkozó nemzeti jog „új körülmény” fényében lehetővé teszi az eljárás újbóli megnyitását.²⁷

²⁵ Emellett ezen irányelv 40. cikkének (4) bekezdése szerint a tagállam rendelkezhet úgy, hogy az ismételt kérelmet csak akkor vizsgálják tovább, ha az érintett kérelmező rajta kívül álló ok miatt nem volt képes az előző eljárásban az „új körülményre” hivatkozni.

²⁶ Lásd: 2021. június 10-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Új körülmények vagy tények) ítélet (C-921/19, EU:C:2021:478, 50. pont), valamint a Bundesrepublik Deutschland (Ismételt kérelem elfogadhatósága) ügyre vonatkozó indítványom (C-216/22, EU:C:2023:646, 34. pont).

²⁷ A 2013/32 irányelv 40. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó kétféle helyzetet illetően lásd: 2018. október 4-i Ahmedbekova ítélet (C-652/16, EU:C:2018:801, 98. pont); 2021. szeptember 9-i Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem) ítélet (C-18/20, EU:C:2021:710, 23. pont).

51. Amint arra a Bizottság helyesen hivatkozott, úgy tűnik, hogy e helyzetek egyike sem foglalja magában az alapeljárás tárgyát képező helyzetet, és az ismételt kérelem azt eredményezi, hogy az illetékes nemzeti hatóságok más jogalapon új menekültügyi eljárást folytatnak le (a jelen ügyben a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja jelenti az új jogalapot). Ezért nem győzött meg az az érvelés, hogy az ismételt kérelem alapjául szolgáló valamennyi körülmény figyelembevételére vonatkozó általános kötelezettség levezethető lenne e konkrét rendelkezésből.

52. Ezzel együtt megjegyzem, hogy a bolgár kormány arra kéri fel a Bíróságot, hogy elemzését a 2013/32 irányelv 40. cikkének (1) bekezdése helyett a 40. cikk (2) és (3) bekezdésére összpontosítsa. A bolgár kormány azzal érvel, hogy a 40. cikk (1) bekezdésétől eltérően²⁸ e rendelkezés (2) és (3) bekezdése a jelen ügghöz hasonló helyzetekre vonatkozik, amikor új menekültügyi eljárást indítanak. E kormány úgy véli, hogy e bekezdések értelmében a korábbi menekültügyi eljárás során már értékelt körülményeket nem kell az új eljárás során újra megvizsgálni. Álláspontja szerint csak az „új körülményt” kell elemezni a második kérelemmel kapcsolatos eljárás keretében.

53. Noha egyetértek a bolgár kormánnyal a 2013/32 irányelv 40. cikke (2) és (3) bekezdésének az alapeljárás tárgyát képező kérdés szempontjából fennálló relevanciáját illetően, nem tartom helyesnek az e kormány által javasolt értelmezést. Véleményem szerint az illetékes nemzeti hatóságok nem szorítkozhatnak kizárólag az „új körülmény” értékelésére.

54. E tekintetben igaz, hogy a 2013/32 irányelv 40. cikkének ezen irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontjával²⁹ összefüggésben értelmezett (2) és (3) bekezdése arra utal, hogy csak az „új körülmények” fennállása akadályozhatja meg azt, hogy az ismételt kérelmeket elfogadhatatlannak nyilvánítsák. Az ilyen kérelmek elfogadhatóságának szakaszában tehát főszabály szerint³⁰ csak az „új körülmények” relevánsak. Ugyanez azonban nem igaz akkor, amikor ismételt kérelmet érdemben vizsgálnak (miután azt elfogadhatónak nyilvánították). E két lépést világosan meg kell különböztetni.

55. Akkor, amikor az illetékes nemzeti hatóságok rátérnek az ismételt kérelem érdemi vizsgálatára, a 2013/32 irányelv 40. cikkének (3) bekezdése egyértelművé teszi, hogy e hatóságok nem kezelhetik eltérően az ilyen kérelmet pusztán azért, mert azt nem első alkalommal kérelmező személy nyújtotta be. E rendelkezés arra utal, hogy az eljárás érdemi vizsgálatának szakaszában valóban az említett irányelv II. fejezetében felsorolt alapelvek és garanciák alkalmazandók. Az említett fejezet többek között előírja, hogy a menekült jogállás elismerésére vonatkozó határozat egyénileg, tárgyilagosan és pártatlanul, és csak „megfelelő vizsgálat után” hozható meg.³¹

56. Készséggel elismerem, hogy az illetékes nemzeti hatóságok által korábbi menekültügyi eljárás során már értékelt tényállási elemek egy része megegyezhet azokkal, amelyeket az érintett személyek ismételt kérelmének elbírálásakor figyelembe kell venniük, még abban az esetben is, ha

²⁸ E tekintetben a bolgár kormány a 2021. június 10-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Új körülmények vagy tények) ítéletre (C-921/19, EU:C:2021:478, 50. pont) hivatkozik.

²⁹ E rendelkezés szerint a kérelem ismételt kérelemnek minősül, amely esetében nem merültek fel új körülmények vagy tények, vagy a kérelmező nem adott elő ilyeneket annak megvizsgálásával kapcsolatban, hogy a kérelmező a 2011/95 irányelv értelmében nemzetközi védelemre jogosult személynek minősül-e. Ezen irányelv 40. cikkének (3) bekezdése azt is egyértelművé teszi, hogy az „új körülménynek” „jelentősen [növelnie kell] annak valószínűségét”, hogy a kérelmező nemzetközi védelemre jogosult legyen.

³⁰ Kétségtelen, hogy azt, hogy valamely „új körülmény” „jelentősen [növeli] annak valószínűségét”, hogy a kérelmező nemzetközi védelemre jogosult legyen, nem lehet az ügy iratanyagában szereplő egyéb körülményektől elszigetelten elemezni, ami azt jelenti, hogy a hatóságoknak az elfogadhatóság vizsgálatának szakaszában minden esetben más körülményt is figyelembe kell venniük.

³¹ Lásd a 2013/32 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontját.

a két eljárás eltérő jogalapon nyugszik. Az említett személyek például – amint az a jelen esetben is fennállni látszik – hivatkozhatnak a származási országuk vagy területük elhagyásának ugyanazon indokaira. Véleményem szerint azonban ez nem mentesíti e hatóságokat azon kötelezettség alól, hogy újból megvizsgálják e tényállási elemek relevanciáját és pontosságát.³² Ennek a kötelezettségnek abban a helyzetben kell eleget tenni, ha az alapeljáráshoz hasonlóan az ismételt kérelem elbírálásának jogalapja (a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja) nem azonos azzal, amely alapján a korábbi eljárást lefolytatták. Ilyen helyzetben a releváns körülményeket – még akkor is, ha azokat e korábbi eljárás során már megvizsgálták – a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt különös kritériumok tükrében kell újraértékelni.

57. Amint azt a fenti 36–38. pontban kifejtettem, e rendelkezés a menekült jogállásra való jogosultságra vonatkozó különös szabályt tartalmaz, amely eltér a különösen a 2011/95 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében meghatározott általános kritériumoktól. Ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásakor az illetékes nemzeti hatóságoknak nem kell meghatározniuk, hogy az érintett személy esetében – tekintettel az őt a származási területének elhagyására késztető okokra – fennáll-e az „üldöztetéstől való megalapozott félelem”, mint ahogyan azt a menekült jogállás megszerzésének többek között az e jogi aktus 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében előírt általános feltételei alapján meg kellene tenniük. Az „üldöztetéstől való megalapozott félelem” e követelménye nem releváns azon értékelés szempontjából, amelyet az illetékes nemzeti hatóságoknak a 12. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján kell elvégezniük, amely vizsgálat arra összpontosít, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása „megszűnt-e”. Az e személyt származási területének elhagyására késztető esetleges okokat ebben az összefüggésben kizárólag e követelmény fényében kell értékelni.

58. Könnyen el tudom képzelni, hogy annak bizonyítása, hogy valamely személy rossz anyagi körülmények között élt az UNRWA működési területén, és hogy e rossz anyagi körülmények miatt hagyta el e területet (mint ahogyan az a látszat szerint az alapeljárásban SN és LN esetében történt), tényező lehet a következő két kérdés elbírálása során: hogy az UNRWA védelme vagy támogatása „megszűnt-e” vele szemben, és így a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján *ipso facto* jogosult-e a menekült jogállásra, valamint hogy megilleti-e ez a jogállás a többek között az ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében foglalt általános kritériumok alkalmazásában. E bizonyítékot azonban az illetékes nemzeti hatóságok nem vehetik figyelembe egyformán, attól függően, hogy e két jogalap közül melyik a releváns. A menekült jogállás elismerésének a 2011/95 irányelvben meghatározott általános kritériumain (nem pedig ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontján) alapuló eljárás során az illetékes nemzeti hatóságok a 12. cikk (1) bekezdésének a) pontjában foglaltaktól eltérő szemszögből közelítik meg azon tény bizonyítását, hogy az érintett személy rossz anyagi körülmények között élt, mivel többek között arra kell összpontosítani, hogy az életfeltételek romlása, amelynek e személyek ki voltak téve, „üldözésnek”³³ tekinthető-e, és nem arra, hogy az hozzájárul-e az UNRWA védelme vagy támogatása megszűnésének megállapításához.

59. E megfontolások fényében úgy vélem, hogy az ismételt kérelemnek a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján történő vizsgálatakor az illetékes nemzeti hatóságoknak az e rendelkezésre vonatkozó sajátos jogi kritériumok fényében újra kell értékelniük azokat a tényállási elemeket, amelyeket azon korábbi eljárással összefüggésben már

³² Ha valamely tényállási elemet a korábbi menekültügyi eljárás során nem ítélték relevánsnak, az illetékes nemzeti hatóságok mellőzhetik ezt az elemet, anélkül, hogy megvizsgálták volna, hogy elegendő bizonyíték támasztja-e alá. Ezért e körülmény pontosságát esetleg újra meg kell vizsgálni.

³³ Az „üldözés” fogalmát a 2011/95 irányelv 9. cikke határozza meg.

elemeztek, amely nem e rendelkezésen, hanem azokon az általános kritériumokon alapult, amelyeknek az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá nem tartozó személyeknek kell megfelelniük.

B. A második és harmadik kérdés: az UNRWA védelmének vagy támogatásának megszűnése a működési területének valamely részén fennálló általános életfeltételekre tekintettel

60. A második és harmadik kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében annak tisztázására kéri a Bíróságot, hogy az UNRWA védelmét vagy támogatását a Gázai övezetben általánosan fennálló életfeltételek fényében a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűntnek” kell-e tekinteni azon személyekkel szemben, akik igénybe vették ezt a védelmet vagy támogatást, anélkül, hogy e személyeknek bizonyítaniuk kellene, hogy e feltételek a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt kifejezetten érintik vagy befolyásolják őket. E bíróság arra is választ keres, hogy az e kérdésre adott válasz eltérő lehet-e, ha a kérelmezők gyermekek.

61. Emlékeztetek arra, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában található, védelmet vagy támogatást magában foglaló klauzula alkalmazásához elegendő – amint arra e rendelkezés kifejezetten utal –, ha valamely szerv vagy ügynökség, mint például az UNRWA védelmének vagy támogatásának megszűnésére „bármely okból” sor kerül.

62. E fogalmak jelentésének részletes vizsgálata során a Bíróság megállapította, hogy az UNRWA védelmének vagy támogatásának megszűnése nemcsak abban az esetben következik be, ha ezen ügynökség megszűnik, hanem akkor is, ha az UNRWA működési területének elhagyására vonatkozó elhatározást az érintett személy akaratától független, kényszerű körülmények indokolják.³⁴ Ez a helyzet akkor áll fenn, ha az érintett személy személyes biztonsága komoly veszélyben van (első követelmény),³⁵ és ha az ügynökség nem képes biztosítani az érintett személy számára a működési területén azokat az életfeltételeket, amelyek megfelelnek az e szerv által ellátandó feladatnak, ami a „méltó” életfeltételek biztosítása³⁶ (második követelmény).

63. Annak ellenőrzése érdekében, hogy e követelmények teljesülnek-e, és hogy az érintett személyeket ennek következtében a 2011/95 irányelv alapján *ipso facto* megilleti-e a menekült jogállás, az illetékes nemzeti hatóságoknak nemcsak azokat az okokat kell megvizsgálniuk, amelyek a kérelmezőket arra késztették, hogy az UNRWA működési területét elhagyják, hanem azt is, hogy jelenleg lehetséges-e számukra a visszatérés. A Bíróság e követelményt egyértelműen meghatározta a Secretary of State for the Home Department (Palesztin származású hontalan

³⁴ Lásd: 2023. október 5-i SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélet (C-294/22, EU:C:2023:733, 34. és 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint azt a Bíróság kifejtette, az UNRWA működési területétől való pusztán távollét, anélkül, hogy bármi utalna arra, hogy az érintett személy kénytelen volt elhagyni ezt a területet, vagy az annak elhagyására vonatkozó önkéntes elhatározás nem minősíthető a védelem vagy a támogatás megszűnésének.

³⁵ E tekintetben hozzátésem, hogy amint azt az SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ügyre vonatkozó indítványomban (C-294/22, EU:C:2023:388, 40. pont) kifejtettem, a „komoly veszély” kifejezés azon veszély valódiságára vonatkozik, hogy a személyes biztonságot érintő veszélyek ténylegesen megvalósulnak, és hogy az érintett személy biztonsága érintetté válik, ha az UNRWA működési területén marad. A „személyes biztonságot” fenyegető veszélynek való minősítéshez a veszélynek kellően súlyosnak kell lennie (más szóval súlyos sérelmet kell feltételezni).

³⁶ Lásd: 2022. március 3-i Secretary of State for the Home Department (Palesztin származású hontalan személy menekült jogállása) ítélet (C-349/20, EU:C:2022:151, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: 2021. január 13-i Bundesrepublik Deutschland (Palesztin származású hontalan személy menekült jogállása) ítélet (C-507/19, EU:C:2021:3, 44. és 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

személy menekült jogállása) ítéletében³⁷, amelyben kimondta, hogy e hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az érintett jelenleg vissza tud-e térni az UNRWA működési területére. A Bíróság kifejtette, hogy figyelembe kell venni nemcsak az abban az időpontban fennálló ténybeli elemeket, amikor e személy elhagyta az UNRWA működési területét, hanem azokat a ténybeli elemeket is, amelyek abban az időpontban állnak fenn, amikor kérelmét elbírálják.³⁸

64. Ebből következik, hogy a Gázai övezetben élő személyek esetében, amely területen a bizonytalansági szint és az életfeltételek gyorsan változnak, különösen a 2023. október 7. óta bekövetkező események óta, figyelembe kell venni az e területen *jelenleg* fennálló általános helyzetre vonatkozó pontos és aktuális információkat, valamint azokat az okokat, amelyek e személyeket elsősorban arra készítették, hogy elhagyják ezt a területet.

65. A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy SN és LN a Gázai övezet elhagyását megelőzően nem volt kitéve a biztonságukat fenyegető egyéni veszélynek, és önként hagyták el ezt a területet. E bíróság azonban kifejti, hogy 2018-ban, amikor SN és LN elhagyta a Gázai övezetet, ott már „élelmiszer-, ivóvíz-, egészségügyi ellátási és gyógyszerhiánnyal, víz- és áramellátási problémákkal, épületek és az infrastruktúra megsemmisülésével, valamint munkanélküliséggel párosuló példátlan humanitárius válsághelyzet” állt fenn.

66. Az azt követő időszakot illetően, hogy SN és LN e terület elhagyta, a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli az UNRWA azon nehézségeit, amelyekkel a Gázai övezetben a szolgáltatások (többek között az élelmiszer- és egészségügyi szolgáltatások) fenntartása során szembesült. E bíróság azt is felveti, hogy még a 2023. október 7. óta az említett területen bekövetkezett események előtt sem volt biztos, hogy SN és LN a Gázai övezetbe való visszatérése esetében az UNRWA-tól megkapná a számára szükséges élelmiszert, gyógyszert, egészségügyi szolgáltatásokat vagy oktatást. E körülmények fényében e bíróságnak kétségei merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy *bármely* palesztin származású hontalan személyt arra lehetne kötelezni, hogy visszatérjen az említett területre.

67. Egyetértek a Bizottsággal abban, hogy nem a Bíróság feladata, hogy saját maga végezze el a Gázai övezetben fennálló általános életfeltételeknek vagy az alapeljárás felperesei személyes körülményeinek ténybeli értékelését. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében a Bíróság csak arra jogosult, hogy a Szerződések és az európai uniós intézmények által alkotott aktusok értelmezéséről döntsön, arra viszont nem, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza. A jelen ügyben tehát a kérdést előterjesztő bíróság (vagy adott esetben az illetékes nemzeti hatóságok) feladata annak vizsgálata, hogy – különösen a Gázai övezetben *jelenleg* fennálló általános életfeltételekre tekintettel – SN-t és LN-t a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján megilleti-e menekült jogállás. A Bíróság azonban jogosult pontosítani azokat a jogi kritériumokat, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróságnak vagy e hatóságoknak e tekintetben alkalmazniuk kell, valamint az e vizsgálat szempontjából releváns körülményeket.

³⁷ Lásd: 2022. március 3-i ítélet (C-349/20, EU:C:2022:151, 56. és 57. pont). Ezen ítélet a 2011/95 irányelv által hatályon kívül helyezett és felváltott, a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás, 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmezésére vonatkozik. E rendelkezés azonban megegyezik ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjával.

³⁸ Uo., 58. pont.

68. A legfontosabb kérdés, amelyet e tekintetben meg kell válaszolni, az, hogy annak megállapításához, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása „megszűnt” valamely olyan személlyel szemben, aki e védelmet vagy támogatást ezen ügynökség működési területén vagy annak valamely részén igénybe vette, elegendő-e, ha e személy az ott fennálló általános életfeltételekre hivatkozik.

1. Az általános életfeltételekkel összefüggő körülmények relatív fontossága [...]

69. Meg kell jegyezni, hogy azokban az esetekben, amelyekre a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja *nem* alkalmazandó, és amelyekben ezért az illetékes nemzeti hatóságok általános kritériumokra támaszkodnak annak eldöntésekor, hogy az ezen irányelvben meghatározott menekült jogállás elismerhető-e (e kritériumokat többek között e jogi aktus 5. cikkének (1) bekezdése és 6. cikke határozza meg részletesen), az a tény, hogy valamely személy méltatlan életfeltételek, bántalmazás, megkülönböztetés nélküli erőszak vagy más komoly sérelem miatt súlyos sérelem komoly veszélyének van kitéve, ha visszatér származási országába vagy területére, önmagában nem eredményezi azt, hogy *de facto* megilleti a menekült jogállás.

70. Ezen általános kritériumok alapján a menekült jogállás csak abban az esetben ismerhető el, ha a menedékkérő esetében a 2011/95 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése és 6. cikke értelmében vett, „üldöztetéstől való megalapozott félelem” áll fenn. Az „üldöztetéstől való megalapozott félelem” csak abban az esetben áll fenn, ha az érintett cselekmények „üldözésnek” minősülnek (ezen irányelv 9. cikkében meghatározottak szerint), azokat meghatározott (ezen irányelv 6. cikkében felsorolt) szereplők hajtják végre, és azok konkrét okhoz kapcsolódnak (a 2011/95 irányelv 10. cikkében foglaltak szerint).

71. A súlyos sérelem veszélye azonban – még ha nem is éri el az „üldöztetéstől való megalapozott félelem” szintjét – feljogosíthatja az érintett személyeket a kiegészítő védelemre, amely a nemzetközi védelem másik formáját jelenti³⁹ (amelynek feltételeit részletesen ezen irányelv 15. cikke tartalmazza). Általánosabb értelemben a súlyos sérelem veszélye a tagállamokat arra kötelezheti, hogy a visszaküldés tilalmának elve alapján ne küldjék vissza az érintett személyeket származási országukba vagy területükre. Ezt az elvet többek között az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE)⁴⁰ 3. cikke és a Charta 19. cikkének (2) bekezdése rögzíti. Különösképpen, ez utóbbi rendelkezés előírja, hogy senki sem „toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá”.

72. Eltérő elemzést igényel, ha a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazandó.

73. Amint azt már kifejtettem, e rendelkezés az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő, hontalan palesztin származású személyek menekült jogállásra való jogosultságát attól teszi függővé, hogy e védelem vagy támogatás „megszűnt-e”. Amint azt a fenti 62. pontban jeleztem, az UNRWA feladata, hogy a védelmében vagy támogatásában részesülő személyek számára „méltó életfeltételeket” biztosítson azáltal, hogy gondoskodik alapvető szükségleteikről (többek között az

³⁹ Lásd a 2011/95 irányelv 2. cikkének a), e) és g) pontját.

⁴⁰ Az 1950. november 4-én Rómában aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. tv.). A Charta 4. cikkének jelentése és hatálya tehát a Charta 52. cikkének (3) bekezdésével összhangban megegyezik az EJEE 3. cikkében foglalt jelentéssel és hatállyal.

étkezés, a tisztálkodás és a lakhatás tekintetében). Tekintettel arra, hogy a Charta 4. cikkében foglalt tilalom (amely szerint „[s]enkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni”, és amely egyenértékű az EJEE 3. cikkével) szorosan kapcsolódik az emberi *méltóság* védelmére vonatkozó pozitív kötelezettségekhez,⁴¹ legalábbis számomra egyértelmű, hogy az UNRWA küldetését „megszűntnek” kell tekinteni, ha fennáll annak a komoly veszélye, hogy az UNRWA működési területére (vagy annak valamely részére) való visszatérés esetén az érintett személyek a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmódnak lennének kitéve, mivel alapvető szükségleteiket (amelyek kielégítését az UNRWA köteles biztosítani) nem tudnák kielégíteni. E bánásmód magában foglalja a méltatlan életfeltételeket, a bántalmazást és a megkülönböztetés nélküli erőszakot, valamint más súlyos sérelmeket, amelyek olyan testi vagy lelki fájdalom vagy szenvedés okozását feltételezik, amely intenzitását és tartamát tekintve elegendő az említett rendelkezésben meghatározott azon küszöbérték eléréséhez,⁴² amely megegyezik a Charta 19. cikkének (2) bekezdése szerinti küszöbértékkel.⁴³ Fontos, hogy nem szükséges bizonyítani, hogy a súlyos sérelmet bizonyos szereplők követik el, vagy az konkrét okhoz kapcsolódik, és így „üldözésnek” minősül.

74. Következésképpen, ha az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő személy amiatt, hogy az UNRWA nem biztosítja alapvető szükségleteinek kielégítését,⁴⁴ az említett küszöbértéknek megfelelő bántalmazásnak van kitéve, a fenti 62. pontban általam felvázolt két követelményt minden további nélkül teljesítettnek kell tekinteni. Konkrétan az érintett személyt úgy kell tekinteni, mint aki „elhagyni kényszerült” az UNRWA működési területét, és akit emiatt a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján *ipso facto* megilleti a menekült jogállás.

75. Az egyértelműség kedvéért, amint azt az imént kifejtettem, a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmódnak való kitettség veszélye miatt önmagában nem illet meg senkit a menekült jogállás az Európai Unióban. E rendelkezésnek azonban különleges szerepe van az UNRWA védelmét vagy támogatását igénybe vevő, palesztin származású hontalan személyek, valamint azon kérdés szempontjából, hogy e személyeket a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján megilleti-e a menekült jogállás az Európai Unióban. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy – amint azt a fenti 39. pontban kifejtettem – a palesztin származású hontalan személyeket a nemzetközi közösség már menekültként ismeri el. A 2011/95 irányelv értelmében a menekült jogállás elismeréséből azért vannak kizárva, mert az UNRWA-tól *tényleges* védelmet vagy támogatást kell kapniuk, amely szervnek az a feladata, hogy alapvető szükségleteiket (többek között az étkezést, a tisztálkodást és a lakhatást) kielégítse, és

⁴¹ Lásd ebben az értelemben: 2019. március 19-i Ibrahim és társai ítélet (C-297/17, C-318/17, C-319/17 és C-438/17, EU:C:2019:219, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Megjegyzem, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartása a Charta 1. cikkének hatálya alá tartozik. Amint azt Trstenjak főtanácsnok kifejtette, „az Alapjogi Charta 1. cikke értelmében ugyanis az emberi méltóságot nem csak »[t]iszteletben kell tartani«, hanem »védelmezni [is] kell«. Az Alapjogi Charta 4. cikke is ilyen pozitív védelmi rendeltetéssel bír” (lásd: Trstenjak főtanácsnok NS egyesített ügyekre vonatkozó indítványa, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:610, 112. pont)

⁴² Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) állandó ítélkezési gyakorlata szerint a bántalmazásnak el kell érnie egy minimális súlyosságot ahhoz, hogy arra az EJEE 3. cikkének (amely a Charta 4. cikkével egyenértékű) hatálya kiterjedjen (lásd többek között: EJEB, 2010. június 1., Gäfgen kontra Németország, CE:ECHR:2010:0601JUD002297805, 88. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴³ A Charta 19. cikkének (2) bekezdése a Charta 4. cikkével azonos szintű sérelmen alapul. Mindenesetre megjegyzem, hogy a harmadik kérdésben a kérdést előterjesztő bíróság a visszaküldés tilalmának elvét nem csak a Charta 19. cikkének (2) bekezdésére, hanem a 2011/95 irányelv 21. cikkének (1) bekezdésére való kifejezett hivatkozással említi. A Bizottság arra hivatkozik, hogy e rendelkezés nem alkalmazandó, ha az illetékes nemzeti hatóságok megvizsgálják, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt feltételek teljesülnek-e, mivel az előbbi rendelkezés a 2011/95 irányelv VII. fejezetének részét képezi, és csak az e fejezetben foglalt rendelkezésekre vonatkozik, míg a 12. cikk (1) bekezdésének a) pontja e jogi aktus III. fejezetében szerepel. Ugyanakkor egyértelmű számomra, hogy a 2011/95 irányelv 21. cikke (1) bekezdésének a) pontja legfeljebb konkretizálja ezen széleskörű elvet, amelyet a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk, amikor e jogi aktust alkalmazzák.

⁴⁴ Bármilyen is az UNRWA mulasztásának oka.

méltó életfeltételeket biztosítson számukra. E kizárás már nem igazolható, ha az, hogy az UNRWA nem tudja kielégíteni ezeket az alapvető szükségleteket, azt eredményezi, hogy e személyek a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmódnak vannak kitéve.

76. Ezzel együtt úgy vélem, hogy az a kérdés, hogy a UNRWA működési területén vagy annak valamely részén fennálló általános életfeltételek romlásának bizonyítása elegendő lehet-e annak megállapításához, hogy az érintett személy a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmódnak lesz kitéve, ha visszatér oda, és ezért az UNRWA által részére nyújtott védelem vagy támogatás a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűnt”, pontosan az életfeltételek e romlásának mértékétől függ.

77. Egyrészt egyetértek azzal, hogy pusztán az, hogy az UNRWA működési területén vagy annak valamely részén az általános életfeltételek rosszabbak annál, mint amelyek az érintett személy esetében akkor állnának fenn, ha valamely tagállamban menekült jogállást kapna, nem elegendő annak megállapításához, hogy e személy arra kényszerült, hogy elhagyja ezt a területet.⁴⁵ Másrészt úgy tűnik számomra, hogy nem zárható ki, hogy bizonyos helyzetekben ezen általános életfeltételek olyannyira elviselhetetlenné válhatnak, hogy azok minden ott élő palesztin származású hontalan személy számára „méltatlannak” minősülhetnek (a). E két véglet között az a kérdés, hogy az érintett személy ugyanazon (noha kevésbé rossz) általános életfeltételek miatt tekinthető-e úgy, mint aki az UNRWA működési területének elhagyására „kényszerült”, attól függ, hogy – amint azt majd kifejtem – rendkívül kiszolgáltatott csoportba tartozik-e (b), vagy személyes körülményei miatt különösen veszélyeztetettnek vagy érintettnek kell-e őt tekinteni (c).

a) Olyan helyzetek, amelyekben az általános életfeltételek mindenki számára „méltatlanok”

78. Emlékeztetek arra, hogy a Bíróság többek között az Elgafaji ítéletében azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a belső vagy nemzetközi fegyveres konfliktus által okozott, megkülönböztetés nélküli erőszak miatt megadható-e a kiegészítő védelem, már megállapította, hogy fennállnak olyan helyzetek, amelyekben a megkülönböztetés nélküli erőszak olyan nagy fokú, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy az érintett országba vagy területre visszaküldött polgári személy pusztán e területen való tartózkodása miatt életét érintő fenyegetés tényleges veszélyének lenne kitéve.⁴⁶

79. Emellett a Jawo ítéletében a Bíróság már elismerte (noha még nem a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásával összefüggésben),⁴⁷ hogy bizonyos földrajzi területek a gyakorlatban súlyos működési nehézségekkel vagy rendszerszintű hiányosságokkal szembesülhetnek, és így komoly veszélye áll fenn annak, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezők az e területekre történő átadásuk vagy visszaküldésük esetén a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmódban részesülnek. Ilyen körülmények között bármely menedékkérő átadása vagy visszaküldése az említett földrajzi területekre az ott fennálló általános életfeltételek miatt egész egyszerűen szóba sem jöhet,⁴⁸ anélkül, hogy e személyeknek

⁴⁵ Lásd ebben az értelemben: 2023. október 5-i SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélet (C-294/22, EU:C:2023:733, 45. pont).

⁴⁶ Lásd e tekintetben: 2009. február 17-i ítélet (C-465/07, EU:C:2009:94, 43. pont). Lásd még: 2021. június 10-i Bundesrepublik Deutschland (A „súlyos és egyedi fenyegetettség” fogalma) ítélet (C-901/19, EU:C:2021:472, 27. és 28. pont), valamint legutóbb a 2023. november 9-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ítéletet (A súlyos sérelem fogalma) ítélet (C-125/22, EU:C:2023:843, 40. és 41. pont).

⁴⁷ Lásd: 2019. március 19-i ítélet (C-163/17, EU:C:2019:218). Ezen ítélet arra a kérdésre vonatkozott, hogy a Charta 4. cikkével ellentétes-e valamely kérelmezőnek a nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálásáért felelős tagállamnak való átadása e tagállam menekültügyi eljárásának és befogadási feltételeinek állítólagos rendszerszintű hiányosságai miatt. Ugyanezen kérdéssel kapcsolatban lásd még: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet (C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 81. és 86–94. pont).

⁴⁸ Lásd: 2019. március 19-i Jawo ítélet (C-163/17, EU:C:2019:218, 85. pont).

bizonyítaniuk kellene, hogy a menedékkérők különösen kiszolgáltatott csoportjába tartoznak (például azért, mert gyermekek), vagy hogy személyes körülményeik miatt (például betegség miatt) különösen kiszolgáltatottak, vagy hogy – szintén személyes körülményeik miatt (például azért, mert a házuk olyan területen található, amely különösen nagy valószínűséggel válhat erőszakos cselekmények célpontjává) – különösen ki vannak téve ezen általános körülményeknek.

80. Ilyen általános tilalmat csak különösen súlyos helyzet eredményezhet. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a különösen magas súlyossági küszöböt nem érik el az olyan helyzetek, amelyeket pusztán jelentős nélkülözés vagy az általános életkörülmények jelentős romlása jellemez.⁴⁹ Annak komoly veszélye szükséges, hogy az e területre visszaküldött személyek e súlyos működési nehézségek vagy rendszerszintű hiányosságok miatt súlyos anyagi nélkülözéssel szembesülnek, amelyben képtelenek legalapvetőbb szükségleteiket – mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást – kielégíteni, és ez fizikai vagy lelki egészségük sérelmével vagy állapotuknak az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával jár.⁵⁰

81. Úgy vélem, hogy ez a logika a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásával összefüggésben is átvehető. Először is, a Charta 4. cikke átfogóan alkalmazható rendelkezés, így annak a Bíróság általi értelmezése nem korlátozódik valamely konkrét másodlagos jogi aktusra. Másodszor, – legalábbis – nem zárható ki, hogy az UNRWA működési területének valamely részén (a jelen ügyben a Gázai övezetben) olyan súlyos rendszerszintű hiányosságok tapasztalhatók (például fegyveres konfliktus vagy katonai blokádnak, vagy a kérdést előterjesztő bíróság kifejezésével élve „példátlan humanitárius válsághelyzet” miatt), hogy komoly veszélye áll fenn annak, hogy az oda visszaküldött személy kizárólag az annak területén való jelenléte miatt súlyos anyagi nélkülözéssel szembesülne, amelyben képtelen lenne legalapvetőbb szükségleteit – mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást – kielégíteni, és ez fizikai vagy lelki egészségének sérelmével vagy állapotának az emberi méltósággal és ezért a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen romlásával járna.

82. Ilyen helyzetekben úgy vélem, az ilyen általános életfeltételek bizonyítása elegendő abban az értelemben, hogy a kérelmezők nem kötelezhetők annak bizonyítására, hogy ezen általános körülmények számukra egyénileg „méltatlanok” (például különös kiszolgáltatottságuk miatt), vagy hogy személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt (például azon ténynél fogva, hogy a házuk olyan utcában található, amelyet gyakran vettek célba rakétákkal, ami úgy tűnik, hogy SN és LN esetében is fennáll) e körülmények konkrétan érintik őket.⁵¹

83. Ugyanakkor továbbra is alá kell támasztani, hogy az általános életfeltételek gyakorlatilag *mindenki* számára valóban „méltatlannak” és így a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlennek tekinthetők, abban az értelemben, hogy olyan súlyúnak kell lenniük, hogy azok az embereket személyes körülményeiktől vagy identitásuktól függetlenül érinthetik. Amennyiben ez a helyzet áll fenn, egyrészt úgy tekinthető, hogy az e területre visszatérni kényszerülő kérelmezők személyes biztonsága komoly veszélyben lenne (az első követelmény, amelyre a fenti 62. pontban hivatkoztam), másrészt pedig, hogy az UNRWA nem képes biztosítani e személyek számára azokat az életfeltételeket, amelyek megfelelnek az ezen ügynökségre háruló feladatnak, amely az alapvető szükségleteik kielégítése révén „méltó” életfeltételek biztosítását jelenti (a második

⁴⁹ Uo., 91. pont.

⁵⁰ Uo., 92. és 93. pont.

⁵¹ Lásd analógia útján: 2023. november 9-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ítélet (A súlyos sérelem fogalma) ítélet (C-125/22, EU:C:2023:843, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

követelmény). Következésképpen az ezen ügynökség által nyújtott védelmet vagy támogatást az ilyen kérelmező tekintetében a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűntnek” kell tekinteni.

b) Olyan helyzetek, amelyekben a kérelmezőnek bizonyítania kell, hogy különösen kiszolgáltatott csoporthoz tartozik

84. Véleményem szerint árnyaltabb megközelítésre van szükség azokban a helyzetekben, amelyek nem érik el az előző szakaszban említett súlyossági szintet. Azok a helyzetek ugyanis, amelyeket nem érintenek olyan rendszerszintű hiányosságok, amelyek kellően súlyosak ahhoz, hogy az általános életfeltételek gyakorlatilag *mindenki* számára „méltatlanoknak” és így a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlennek minősüljenek, mégis „méltatlan életfeltételeket” eredményezhetnek a személyek bizonyos különösen kiszolgáltatott csoportjai számára (vagy bizonyos különösen kiszolgáltatott személyek számára, amint azt a következő szakaszban kifejtem) azáltal, hogy nem teszik lehetővé számukra legalapvetőbb szükségleteik kielégítését.

85. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróságban különösen az a kérdés merül fel, hogy az a tény, hogy a kérelmező *gyermek*, befolyásolja-e a Gázai övezetben fennálló általános életfeltételek „méltatlannak” minősítéséhez szükséges súlyossági szintet.

86. Megjegyzem, hogy a Bíróság megállapította, hogy annak megítélése, hogy fennáll-e „a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges kockázata”, valóban az érintett menedékkérő különösen kiszolgáltatott helyzetétől függ.⁵² Az EJEB továbbá elismerte, hogy azon minimális mérce értékelése, amelyet a rossz bánásmódnak el kell érnie ahhoz, hogy az EJEE 3. cikke alá tartozzon, „jellegénél fogva relatív”.⁵³

87. Ami a gyermekeket illeti, az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEE 3. cikkének értelmezésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában többször hangsúlyozta, hogy a gyermekek a felnőttektől különösen a biztonság és a védelem tekintetében eltérő, sajátos szükségletekkel rendelkező, különösen kiszolgáltatott csoportot alkotnak.⁵⁴ Ezen ítélkezési gyakorlat az uniós menedéjog különböző jogi aktusaiban is visszaköszön, mivel például a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a gyermekek számára a menekült jogállás megszerzését⁵⁵ követően, valamint a nemzetközi védelem megadására vonatkozó határozat meghozataláig biztosított életfeltételek megfeleljenek a szükségleteiknek, és tükrözzék különösen kiszolgáltatott helyzetüket.⁵⁶ E

⁵² Lásd ebben az értelemben: 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 73. pont).

⁵³ Lásd többek között: EJEB, 1978. április 25., Tyrer kontra Egyesült Királyság (CE:ECHR:1978:0425JUD000585672, 30. §).

⁵⁴ Lásd: EJEB, 2014. november 4., Tarakhel kontra Svájc (CE:ECHR:2014:1104JUD00292171, 99. §). E tekintetben az EJEB emlékeztetett arra, hogy a gyermekek olyan sajátos szükségletekkel rendelkeznek, amelyek különösen életkorukkal és önállóságuk hiányával, ugyanakkor menedékkérői jogállásukkal is összefüggnek.

⁵⁵ Lásd a 2011/95 irányelv 20. cikkének (3) bekezdését, amely szerint a gyermekek „veszélyeztetett csoporthoz tartozó személyek” (többek között a fogyatékkal élő személyekkel, az időskorúakkal és a várandós nőkkel együtt). A Bizottság úgy véli, hogy e rendelkezés nem alkalmazható az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben. Rámutat ugyanis arra, hogy a 20. cikk (3) bekezdése a 2011/95 irányelv VII. fejezetében szerepel. E fejezet, amelynek címe „A nemzetközi védelem tartalma”, (és amelynek a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja nem része), azokra a biztosítékokra vonatkozik, amelyeket a tagállamoknak azt követően kell biztosítaniuk, hogy az adott személy menekült jogállásban részesült, nem pedig azt megelőzően. Véleményem szerint azonban ez nem jelenti azt, hogy e rendelkezésre nem lehet azon tény illusztrálásaként hivatkozni, hogy a kiskorúakat általánosan a menedékkérők különösen kiszolgáltatott csoportjaként ismerik el.

⁵⁶ Lásd e tekintetben a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.) 21. cikkét.

tekintetben általánosan elfogadottnak tűnik, hogy azok az életfeltételek, amelyek a felnőttek esetében nem tekinthetők „méltatlanoknak”, a gyermekek mint csoport esetében mégis annak tekinthetők.⁵⁷

88. E megfontolások fényében egyértelmű számomra, hogy bizonyos helyzetekben az általános életfeltételek – noha nem romlottak meg annyira, hogy gyakorlatilag bárki számára súlyos sérelem komoly veszélyét jelentsék – mégis úgy tekinthetők, hogy *bármely* gyermeket a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen súlyos sérelem komoly veszélyének teszik ki azon oknál fogva, hogy a gyermekek a menedékkérők különösen kiszolgáltatott csoportját alkotják.

89. Ilyen helyzetekben úgy vélem, hogy az e különösen kiszolgáltatott csoporthoz (vagy bármely más különösen kiszolgáltatott csoporthoz) tartozó személyeknek nem kell bizonyítaniuk, hogy az általános életfeltételek számukra egyénileg „méltatlanok” és így összeegyeztethetetlenek a Charta 4. cikkével, feltéve, hogy egyrészt megállapítható, hogy ezen általános életfeltételek kellően súlyosan rosszak ahhoz, hogy az e csoporthoz tartozó bármely személy számára „méltatlanoknak” minősüljenek, másrészt pedig, hogy a kérelmező releváns személyes körülményei (például életkora, neme, különleges állapota vagy fogyatékossága) alapján e csoporthoz tartozónak minősül.

c) Helyzetek, amikor az érintett személynek bizonyítania kell, hogy különösen kiszolgáltatott helyzetben van, vagy személyes körülményei miatt az általános életfeltételek konkrétan érintik

90. Amint azt a fenti 84. pontban jeleztem, a Bíróság ítélkezési gyakorlata arra utal, hogy vannak olyan helyzetek is, amelyekben az általános életfeltételek nem tekinthetők „méltatlanoknak”, és így gyakorlatilag mindenki, illetve a személyek egy vagy több rendkívül kiszolgáltatott csoportja tekintetében összeegyeztethetetlenek a Charta 4. cikkével. E helyzetek azonban továbbra is „méltatlan életfeltételeket” eredményezhetnek bizonyos személyek számára, akiket személyes körülményeik miatt különösen kiszolgáltatottnak kell tekinteni,⁵⁸ vagy akiket konkrétan a személyes helyzetükre jellemző tényezők miatt (például azon tényről fogva, hogy házuk egy olyan utcában található, amelyet gyakran vettek célba rakétákkal) ugyanazok az általános feltételek érintenek. Ugyanis, amint azt Wathelet főtanácsnok kifejtette, „nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen lenne [a Charta 4. cikkének] abszolút jellegével az, ha a tagállamok figyelmen kívül hagyhatnák a valamely menedékkérőt érintő embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges és bebizonyosodott kockázatát, azzal az ürüggyel, hogy az nem [...] valamely rendszerszintű hiányosság eredménye”.⁵⁹

⁵⁷ Hozzáteszem, hogy a 2011/95 irányelv (18) preambulumbekzdése előírja, hogy „[e]zen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük »a gyermek mindenek felett álló érdekét«, valamint hogy »[a] mindenek felett álló érdekének vizsgálatakor a tagállamoknak megfelelően tekintetbe kell venniük különösen a család egységének elvét, a kiskorú jólétét és szociális fejlődését, a személyi biztonságot érintő megfontolásokat, valamint a kiskorú véleményét életkorának és érettségi fokának megfelelően». E preambulumbekzdés a Charta 24. cikke (2) bekezdésének tartalmát tükrözi, amely rendelkezést a gyermekekkel kapcsolatos *valamennyi* tevékenység során tiszteletben kell tartani.

⁵⁸ A Bíróság lényegében elismerte, hogy az olyan helyzet, amely nem jár mindenki számára súlyos anyagi nélkülözéssel, mégis súlyos anyagi nélkülözés járó helyzetnek minősülhet olyan kérelmező tekintetében, aki bizonyítani tudja az őt jellemző olyan kivételes körülmények fennállását, amelyek különös kiszolgáltatottságára utalnak (lásd e tekintetben: 2019. március 19-i Jawo ítélet, C-163/17, EU:C:2019:218, 95. pont). Lásd még: 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 73. pont), amely egy különösen súlyos pszichés állapotú – azaz szülés utáni depresszióval és időszakos öngyilkos hajlammal küzdő – menedékkérőt érintett. E tekintetben emlékeztetek arra is, hogy az EJEB az EJEE 3. cikkével kapcsolatban úgy ítélte meg, hogy az, hogy az elszenvedett vagy a személyt fenyegető rossz bánásmód eléri-e a szükséges súlyossági szintet, „az ügy összes körülményétől, többek között a bánásmód időtartamától, testi és mentális hatásaitól és egyes esetekben az áldozat nemétől, életkorától és egészségi állapotától” függ (lásd: EJEB, 2014. november 4., Tarakhel kontra Svájc, CE:ECHR:2014:1104JUD002921712, 118. §).

⁵⁹ Lásd: Wathelet főtanácsnok Jawo ügyre vonatkozó indítványa (C-163/17, EU:C:2018:613, 86. pont).

91. A Bíróság a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásával összefüggésben már alkalmazta ezt az érvelést. A Bíróság az SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítéletében, amely egy különösen súlyos betegségben szenvedő személyt érintett, ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy az UNRWA által nyújtott védelmet vagy támogatást „megszűntnek” kell tekinteni, amennyiben e szervezet e személy számára nem képes biztosítani az azon orvosi ellátásokhoz és kezelésekhöz való hozzáférést, amelyek hiányában e személy az azonnali halál valós veszélyének vagy egészségi állapota súlyos, gyors és visszafordíthatatlan romlása veszélyének, illetve élettartama jelentős csökkenése veszélyének van kitéve.⁶⁰

92. Az olyan helyzetekben, mint amely az SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélethez vezetett, az UNRWA működési területének valamely részén fennálló általános életfeltételek önmagukban nem voltak elég súlyosan rosszak ahhoz, hogy a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen bánásmód fennállását mindenki vagy akár személyek meghatározott csoportja tekintetében megállapítsák. A kérelmező azonban olyan sajátos személyes körülményekre hivatkozhatott, amelyek különösen kiszolgáltatottá tették, és amelyek miatt ezek az általános életfeltételek számára egyénileg elviselhetetlenek és „méltatlanok” (és így e rendelkezéssel összeegyeztethetetlenek) voltak.

2. [...] Ugyanakkor az egyedi elbírálás szükségessége valamennyi esetben

93. Az előző szakaszokban részletesen bemutattam három olyan lehetséges esetet, amelyekben az UNRWA által nyújtott védelem vagy támogatás „megszűntnek” tekinthető, mivel az UNRWA nem képes lényegében azáltal méltó életfeltételeket biztosítani a védelemben vagy támogatásban részesülő palesztin származású hontalan személyek számára, hogy biztosítja az alapvetőbb szükségleteik – mint például az étkezés, a tisztálkodás, valamint a lakhatás – kielégítését.

94. Véleményem szerint egyrészt az UNRWA működési területén vagy annak valamely részén fennálló általános életfeltételeknek, másrészt az érintett személyek személyes körülményeinek tulajdonított jelentőség attól függően változik, hogy e három eset közül melyik áll fenn. Az első két esetben *nem* szükséges annak bizonyítása, hogy ezek az általános életfeltételek az érintett személy számára egyénileg „méltatlanok”, mivel e feltételek olyan súlyosan rosszak, hogy összességében mindenki vagy valamely olyan különösen kiszolgáltatott csoport számára, amelyhez az érintett személy tartozik, „méltatlannak” és ezáltal a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlennek tekinthetők. A harmadik esetben azonban az általános életfeltételek „méltatlan” jellegét az érintett személy különös kiszolgáltatottságára vagy egyéb sajátos körülményeire hivatkozva egyénileg kell bizonyítani.

95. A következő kiegészítő megjegyzést szeretném tenni. Mivel az UNRWA működési területének valamely részén fennálló általános életfeltételek mindig relevánsak annak megállapítása szempontjából, hogy ezen ügynökség által nyújtott védelem vagy támogatás a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűnt-e”, ezen életfeltételek kizárólag az egyedi értékelés keretében vehetők figyelembe. A Bíróság ezt a követelményt valójában már kiemelte az Abed El Karem El Kott és társai ítéletében.⁶¹ A Bíróság ugyanis kimondta, hogy annak vizsgálatakor, hogy valamely személynek irányításán kívüli és akaratától független okok miatt

⁶⁰ Lásd: 2023. október 5-i SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ítélet (C-294/22, EU:C:2023:733, 46. és 48. pont, valamint a rendelkező rész).

⁶¹ Lásd ezen ítélet 64. pontját.

valójában már nem volt lehetősége részesülni az UNRWA által nyújtott védelemben vagy támogatásban, az illetékes hatóságoknak valamennyi releváns körülmény *egyedi* értékelését kell elvégezniük.

96. Ezen ítélkezési gyakorlat fényében ezért egyetértek a Bizottsággal abban, hogy azokat az általános jellegű körülményeket, amelyek az UNRWA működése által érintett területen vagy annak valamely részén (a jelen ügyben a Gázai övezetben) fennálló általános életfeltételekkel függenek össze, mindig figyelembe kell venni az egyedi értékelés során. Még az első esetben sem kapja meg mindenki automatikusan a menekült jogállást. Amint azt a fenti 83. pontban már jeleztem, az érintett személyeknek továbbra is kérelmezniük kell ezt a jogállást, és eseti vizsgálatra van szükség nemcsak annak megállapítása érdekében, hogy az érintett területen (vagy annak valamely részén) ténylegesen igénybe vették-e az UNRWA védelmét vagy támogatását, hanem hogy a vizsgálat időpontjában az e földrajzi területen fennálló általános életfeltételek gyakorlatilag mindenki számára „méltatlannak” tekinthetők, így alapos okkal feltételezhető, hogy felmerül annak a tényleges veszélye, hogy a kérelmező pusztán jelenléte miatt a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen sérelemnek lesz kitéve, anélkül, hogy bizonyítania kellene, hogy e területre való visszatérése esetében kifejezetten ki lenne téve ennek a sérelemnek.

97. Fontos hangsúlyozni az ilyen egyedi értékelés szükségességét. Ha e követelmény nem állna fenn, akkor a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja által létrehozott rendszer bizonyos tekintetben egyenértékűvé válna a 2001/55/EK irányelvvel⁶² bevezetett rendszerrel, amely a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén átmeneti védelmet (a menekült jogállás vagy a kiegészítő védelem által biztosított védelemtől eltérő és kevésbé kiterjedt védelmet) biztosít, anélkül, hogy e személyeknek egyéni kérelmet kellene benyújtaniuk, és ezért egyéni vizsgálatnak kellene alávetni őket. Ezen irányelv csak bizonyos korlátozott helyzetekben és csak az Európai Unió Tanácsának hivatalos határozatát követően alkalmazandó (például ilyen határozatot fogadtak el nemrégiben azon lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek esetében, akiknek az orosz fegyveres erők által 2022. február 24-én megkezdett katonai invázió eredményeként kellett elhagyniuk Ukrajnát).⁶³ Álláspontom szerint a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja által bevezetett mechanizmus nem léphet a 2001/55 irányelv által bevezetett mechanizmus helyébe.

98. Ezenkívül emlékeztetek arra, hogy – amint azt a fenti 38. pontban már kifejtettem – a menekült jogállásnak a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjának alkalmazásában való megadását megelőzően az illetékes nemzeti hatóságoknak arról is minden esetben meg kell győződniük, hogy a 12. cikk (1) bekezdése b) pontjában, (2) és (3) bekezdésében meghatározott kizáró okok egyike sem vonatkozik az érintett személyre.⁶⁴ E rendelkezések lényegében azt írják elő, hogy nem ismerhető el menekültként a palesztin származású hontalan személy (még akkor sem, ha igénybe vette az UNRWA védelmét vagy támogatását), amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy bizonyos bűncselekményeket (béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni bűncselekményt, a menedéket nyújtó országon kívül súlyos, nem politikai bűncselekményt vagy az Egyesült Nemzetek elveibe ütköző cselekményeket) követett el, ilyen bűncselekmények

⁶² A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló, 2001. július 20-i tanácsi irányelv (HL 2001. L 212., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 162. o.).

⁶³ Lásd a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55 irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről szóló, 2022. március 4-i (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozatot (HL 2022. L 71., 1. o.).

⁶⁴ Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Alheto ítélet (C-585/16, EU:C:2018:584, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

elkövetésére felbujtott, illetve más módon részt vett e bűncselekmények elkövetésében. Véleményem szerint ide tartozik a terrorcselekmények elkövetése, valamint az ilyen cselekményekben való részvétel, illetve az ilyen cselekmények elkövetésére való felbujtás minden formája (mint – hogy a legfrissebb példát vegyük – a Hamász által Izrael ellen elkövetett cselekmények).

99. Ebből következik, – ahogyan azt a Bíróság már megállapította –, hogy az, hogy az UNRWA által nyújtott védelem vagy segítségnyújtás megszűnése esetén a palesztin származású hontalan személyeket megilletik a 2011/95 irányelv által biztosított előnyök e jogi aktus 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében, nem vonja maga után a menekültkénti elismeréshez való feltétlen jogot.⁶⁵

C. A negyedik kérdés: a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja és a kiegészítő védelemre vonatkozó rendelkezések közötti kapcsolat

100. Értelmezésem szerint a negyedik kérdés, amelynek célja és értelme – be kell vallanom – elsősre nehezen hámozható ki, a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja (amely bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi, hogy a palesztin származású hontalan személyek *ipso facto* jogosultak legyenek a menekült jogállásra), valamint ezen jogi aktusnak a „kiegészítő védelemre” vonatkozó rendelkezései közötti kapcsolatra vonatkozik, amely védelem, amint azt a fenti 71. pontban már megállapítottam, a nemzetközi védelemnek a menekült jogállás által nyújtott védelemtől eltérő (és kevésbé széles körű)⁶⁶ formáját jelenti.

101. A kérdést előterjesztő bíróságban különösen az a kérdés merült fel, hogy először is a visszaküldés tilalmának elvét, amelyet többek között a Charta 19. cikkének (2) bekezdése rögzít, alkalmazni kell-e arra a helyzetre, amelyben a palesztin származású hontalan személy, noha a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében nem jogosult a menekült jogállásra, ezen irányelv 15. cikkének b) pontja alapján kiegészítő védelemre jogosult. Az ilyen személynek a kiegészítő védelemre való jogosultsága azon a tényen alapulna, hogy ha visszaküldenék az UNRWA működési területére, akkor a fenti 81. pontban leírtakhoz hasonló „súlyos anyagi nélkülözéssel” szembesülne.

102. Másodszor, e bíróság annak pontosítását kéri a Bíróságtól, hogy annak vizsgálatakor, hogy valamely személy megfelel-e a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában a menekült jogállás megszerzése érdekében felsorolt feltételeknek, az illetékes nemzeti hatóságoknak nemcsak a visszaküldés tilalmának elvét kell figyelembe venniük, hanem azokat a körülményeket is, amelyek relevánsak annak megállapítása szempontjából, hogy a 2011/95 irányelv 15. cikkének b) pontja alkalmazásában jogosultak lennének-e kiegészítő védelemre.

103. Amint azt az SW (Hontalan palesztin személy menekült jogállása) ügyre vonatkozó indítványomban⁶⁷ kifejtettem, a palesztin származású hontalan személyekre vonatkozó egyedülálló rendszer a 2011/95 irányelv alapján csak a menekültkénti elismerésük lehetőségére

⁶⁵ Lásd: Abed El Karem El Kott és társai ítélet, 75. pontja.

⁶⁶ Például a tartózkodási engedély rövidebb lehet (lásd a 2011/95 irányelv 24. cikkét). A tagállamok a szociális ellátáshoz való hozzáférést is korlátozhatják (lásd ezen irányelv 29. cikkét).

⁶⁷ C-294/22, EU:C:2023:388, 29. pont.

vonatkozik, a kiegészítő védelem biztosításának lehetőségére azonban nem.⁶⁸ Így e személyek a többi menedékkérőhöz hasonlóan ezen irányelv 18. cikke szerint kérelmezhetik a kiegészítő védelmi jogállást, és nem zárhatók ki ebből a jogállásból.

104. Az annak érdekében teljesítendő feltételeket, hogy valamely személy a kiegészítő védelemre jogosult legyen, a 2011/95 irányelv II. és V. fejezete részletezi. Lényegében azt kell bizonyítani, hogy az érintett személyt súlyos sérelem tényleges veszélye fenyegeti. A „súlyos sérelmet” ezen irányelv 15. cikke határozza meg, és súlyos sérelemnek minősül a „halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása” (a 15. cikk a) pontja), a „kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása [...] a származási országban” (a 15. cikk b) pontja) vagy „nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében [a kérelmező] életének vagy testi épségének súlyos és egyedi fenyegetettsége” (a 15. cikk c) pontja).

105. Ezen elemek fényében egyértelmű számomra, hogy azon sérelem foka, amelynek a palesztin származású hontalan személy ki lenne téve, ha visszaküldenék arra a releváns területre, ahol az UNRWA működik, nagyon is elérheti a „súlyos sérelemnek” a 2011/95 irányelv 15. cikkében felsorolt küszöbértékét, például azért, mert az „kínzásnak vagy embertelen, illetve megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek” minősül (a 15. cikk b) pontja), és *ugyanakkor* kellően súlyos annak megállapításához, hogy az UNRWA által részére nyújtott védelem vagy támogatás ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűnt”. Mindkét szabályozás (a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában a „menekült” jogállás megszerzésére, illetve a 15. cikk b) pontja alkalmazásában „a kiegészítő védelmi” jogállásra vonatkozó szabályozás) lényegében lehetővé teszi a hasonló szintű sérelmek, azaz a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen „embertelen, illetve megalázó bánásmód” figyelembevételét.

106. Ezenfelül a Bíróság a 2011/95 irányelv 15. cikkének c) pontja tekintetében az Elgafaji ítéletében⁶⁹ pontosította, hogy noha a valamely ország általános helyzetével összefüggő veszély fennállása főszabály szerint nem elegendő annak bizonyításához, hogy a kiegészítő védelem megszerzésének feltételei meghatározott személy esetében teljesülnek, létezik néhány kivétel. Bizonyos helyzetekben a fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak mértéke ugyanis olyan nagy, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személyeknek nem kell bizonyítaniuk a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét. E tekintetben a Bíróság lényegében ugyanazt a logikát követte, mint amit az előző szakaszban felvázoltam. Adott esetben minél inkább tudja a kérelmező bizonyítani a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét, annál kisebb mértékű lesz a kiegészítő védelemre való jogosultsághoz megkövetelt megkülönböztetés nélküli erőszak. A megkülönböztetés nélküli erőszakkal szembesülő, palesztin származású hontalanok védelme érdekében mindkét szabályozásra (a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában a „menekült” jogállás megszerzésére, illetve ezen irányelv 15. cikkének c) pontja alkalmazásában „a kiegészítő védelmi” jogállásra vonatkozó szabályozásra) lehet hivatkozni.

107. A két jogállás azonban e hasonlóságok ellenére egymást kölcsönösen kizárja. Nemcsak, hogy adott személyt nem illetheti meg egyszerre mindkét jogállás, hanem e jogállásokat mindig egymástól függetlenül kell megítélni. Ebből következik, hogy annak megállapítása érdekében, hogy valamely személyt a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásában *ipso facto* megillet-e a menekült jogállás, az illetékes nemzeti hatóságoknak nem kell megvizsgálniuk, hogy az érintett személy megfelel-e a „kiegészítő védelem” nyújtása feltételeinek.

⁶⁸ Lásd: Abed El Karem El Kott és társai ítélet, 68. pont.

⁶⁹ Lásd: 2009. február 17-i ítélet (C-465/07, EU:C:2009:94, 36., 37. és 39. pont).

108. Ezzel szemben az a személy, aki nem felel meg az UNRWA által nyújtott védelem 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „megszűntnek” való minősítéséhez szükséges feltételeknek, például azért, mert az embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélye, amelynek az UNRWA működési területére való visszatérése esetén ki lenne téve, nem kapcsolódik az UNRWA küldetéséhez,⁷⁰ továbbra is kérelmezheti, és a feltételek teljesülése megkaphatja a „kiegészítő védelmi” jogállást.

109. Ráadásul ha a kiegészítő védelemre jogosult személynek vissza kellene térnie az UNRWA működési területére, és „méltatlan életfeltételekkel” vagy „súlyos anyagi nélkülözéssel” kellene szembesülnie, akkor nyilvánvaló, hogy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésében foglalt visszaküldés tilalmának elve sérülne. Emlékeztetek arra, hogy ezen elv alkalmazása nem korlátozódik a menekült jogállásra jogosult személyekre.⁷¹ Következésképpen a visszaküldés tilalmának elvét attól függetlenül kell alkalmazni és betartani, hogy az érintett személy milyen konkrét jogállásra (menekült jogállás vagy kiegészítő védelmi jogállás) jogosult.

V. Véggkövetkeztetések

110. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság, Bulgária) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a Bíróság a következő választ adja:

- 1) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 40. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben

úgy kell értelmezni, hogy az a tény, hogy az illetékes nemzeti hatóságok az érintett személyek korábbi kérelmeivel kapcsolatos eljárás során már vizsgálták a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában menekült jogállást kérelmező, palesztin származású hontalan személyek által hivatkozott egyes körülményeket, nem mentesíti e hatóságokat azon kötelezettség alól, hogy azokat újból megvizsgálják annak ellenőrzése során, hogy a védelem vagy a támogatás e rendelkezés értelmében „megszűnt-e”.

- 2) A 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját

úgy kell értelmezni, hogy nem zárható ki, hogy az UNRWA működési területén vagy annak valamely részén olyan súlyos rendszerszintű hiányosságok tapasztalhatók, amelyek miatt komoly veszélye áll fenn annak, hogy az oda visszaküldött személy súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül, amelyben képtelen legalapvetőbb szükségleteit – mint például az étkezést, a

⁷⁰ Amint azt a fenti 62. pontban kifejtettem, a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában található, védelmet vagy támogatást magában foglaló klauzula alkalmazására vonatkozó második követelmény szerint az UNRWA működési területén képtelen biztosítani az érintett személy számára azokat az életfeltételeket, amelyek megfelelnek az e szerv által ellátandó feladatnak. Az UNRWA küldetése, hogy a védelme alá kerülő személyek alapvető szükségleteinek kielégítésével „méltó” életfeltételeket biztosítson. Egy egyszerű példával élve, ha az érintett személyt bűncselekmény elkövetése miatt az UNRWA működési területén érvényes jogszabályoknál fogva halálbüntetés fenyegeti, e sérelem nem kapcsolódna az UNRWA küldetéséhez, azonban ennek ellenére ezen irányelv 15. cikkének a) pontja alapján „kiegészítő védelemre” jogosíthatná fel az érintett személyt.

⁷¹ Mivel e rendelkezés előírja, hogy „[s]enki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá” (kiemelés tőlem).

tisztálkodást, valamint a lakhatást – kielégíteni, és ez fizikai vagy lelki egészségének sérelmével vagy állapotának az emberi méltósággal és ezért a Charta 4. cikkével összeegyeztethetetlen romlásával jár. Ilyen helyzetben annak megállapításához, hogy az UNRWA által nyújtott védelem vagy támogatás e rendelkezés értelmében „megszűnt”, az érintett személynek nem kell egyénileg bizonyítania, hogy az e területen vagy annak valamely részén fennálló általános életfeltételek számára méltatlanok, mivel az általános életfeltételek gyakorlatilag mindenki számára „méltatlannak” tekinthetők. A menekült jogállásra való jogosultság azonban még ilyen helyzetben sem feltétlen. Az érintett személynek nemzetközi védelmet kell kérelmeznie. Ezen túlmenően továbbra is egyedi értékelésre van szükség többek között annak ellenőrzésére, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontjában, valamint (2) és (3) bekezdésében foglalt kizáró okok egyike sem áll fenn. Ezen értékelés szempontjából lényegtelen az a kérdés, hogy e személy jogosult-e az ezen irányelv 2. cikkének g) pontja értelmében vett „kiegészítő védelemre”.